

Tillfälliga och tidsbegränsade tillstånd för platsspecifik konst

Fallstudie: Contemporary Art Archipealgo

Ida Ridberg

Examensarbete för YH-examen

Utbildningsprogrammet för Kulturproducentkap

Helsingfors 2012

EXAMENSARBETE

Författare: Ida Ridberg

Utbildningsprogram och ort: Kultuproduentskap, Helsingfors

Handledare: Tomas Träskman

Titel: Tillfälliga och tidsbegränsade tillstånd för platsspecifik konst.

Fallstudie: Contemporary Art Archipelago

Datum: 18.06.2012

Sidantal: 34

Bilagor:4

Sammanfattning

Detta examenarbete handlar om tillståndsprocessen för tillfälliga och tidsbegränsade tillstånd för platsspecifik konst. Målet är att erbjuda en inblick i tillståndsprocessen på ett koncist och lättillgängligt sätt. Arbetet grundar sig på Contemporary Art Archipelago-utställningens tillståndsprocesser och mina erfarenheter av arbetet med dem, som producent för projektet.

Examensarbetet är en kvalitativ fallstudie. Materialet som använts kan delas in i två grupper: det som beskriver kontexten till arbetet och tillståndsprocessen och själva processbeskrivningen. Kontexten skapas av information om Contemporary Art Archipelago, platsspecifik konst, skärgårdens särdrag med mera. Processbeskrivningen baserar sig på mina erfarenheter av processen med stöd av lagtext, förordningar och stadgor.

Resultatet av detta examenarbete är processbeskrivningen som avslutas med dokumentet "Goda råd!". Tanken är att dokumentet tillsammans med processbeskrivningen kan fungera som en handbok för producenter.

Språk: Svenska

Nyckelord: Kulturproduentskap, Platsspecifik konst, Tillstånd

OPINNÄYTETYÖ

Tekijä: Ida Ridberg

Koulutusohjelma ja paikkakunta: Kulttuurituotanto, Helsinki

Ohjaajat: Tomas Träskman

Nimike: Tillfälliga och tidsbegränsade tillstånd för platsspecifik konst /

Tilapäiset ja aikarajoitteiset luvat paikkasidonnaiselle taiteelle

Päivämäärä: 18.06.2012

Sivumäärä: 34

Liitteet: 4

Tiivistelmä

Tämä opinnäytetyö kertoo tilapäisten ja aikarajoitteisten lupien lupaprosessista paikkasidonnaisissa taideteoksissa varten. Tavoitteena on tarjota katsahdus lupaprosessiin ytimekkäästi ja helposti lähestyttävällä tavalla. Työ perustuu Contemporary Art Archipelago -näyttelyn lupaprosesseihin ja kirjoittajan omiin kokemuksiin niiden työstämisestä projektin tuottajana.

Opinnäytetyö on kvalitatiivinen tapaustutkimus. Työssä käytetty tutkimusmateriaali voidaan jakaa kahteen ryhmään: se joka kuvailee työn ja lupaprosessin kontekstia ja se joka kuvailee itse lupaprosessia. Konteksti syntyy Contemporary Art Archipelagoa koskevista tiedoista, paikkasidonnaisesta taiteesta, saariston omalaatuisuudesta ynnä muusta. Prosessin kuvaus perustuu omiin kokemuksiin prosessista lakitekstien, asetusten ja säännösten tuella.

Opinnäytetyön tuloksena on prosessin kuvaus, joka loppuu ”Hyvät neuvot!”-dokumenttiin. Ajatuksena on, että dokumentti yhdessä prosessinkuvakseen kanssa voisi toimia käsikirjana tuottajille.

Kieli: Ruotsi

Avainsanat: Kulttuurituotanto, Paikkasidonnaista taidetta, Lupia

BACHELOR'S THESIS

Author: Ida Ridberg

Degree Programme: Arts management, Helsinki

Supervisors: Tomas Träskman

Title: Tillfälliga och tidsbegränsade tillstånd för platsspecifik konst /

Temporary and time-limited permits for site-specific art

Date: 18.06.2012

Number of pages: 34

Appendices: 4

Summary

This thesis is about the process of obtaining temporary and time-limited permits for site-specific art. The objective is to offer an insight into the process in a concise and easily approachable way. The thesis is based on the Contemporary Art Archipelago exhibitions permit processes and my experiences working with those permits working as the producer/manager for the project.

The thesis is a qualitative case study. The material used can be divided in to two groups: the material used to describe the context for the thesis as a whole and the permit process and the material for the actual description of the process. The context is formed by information about Contemporary Art Archipelago, site-specific art, the archipelagos special features and more. The process description is based on my experiences of the process backed by legal text, regulation and statutes.

The result of this thesis is a process description concluding in the document "Good advice!". The idea is that the two parts together can work as a guide for arts managers.

Language: Swedish

Key words: Arts management, Site-specific art, Permits

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	1
1.1 Mål och syfte	2
1.2 Metod och material.....	3
2. Bakgrund.....	5
2.1 Varför tillståndsprocessen som tema?.....	5
2.2 Platsspecifik konst	6
2.3 Contemporary Art Archipelago – CAA.....	9
2.3.1 Konstnärerna och verken	10
2.3.2 Två konstnärer, två olika processer – Afredo Jaar och Sandra Nyberg.....	12
2.4 Definitioner och begrepp	14
2.4.1 Åbo2011 - Europas kulturhuvudstadsår.....	15
2.4.2 Åbo Skärgård	15
2.4.3 Väståbolands stad – Pargas stad	16
2.4.4 Skärgårdsområdets särdrag.....	16
3. Tillståndsprocessen	18
3.1 Planläggning.....	19
3.2 Tillstånd	21
3.2.1 Bygglov.....	21
3.2.2 Åtgärdstillstånd.....	23
3.2.3 Skriftlig anmälan	23
3.3 Ansökan	24
3.3.1 Ägare = sökande	25
3.3.2 Lagfartsbevis.....	25
3.3.3 Fastighetsbeteckning.....	26
3.3.4 Platsen och verket	26
3.3.5 Ritningar och behörig personal	27

3.3.6 Kartutdrag.....	28
3.3.7 Grannar.....	28
3.4 Kostnader.....	29
3.5 Beslutsprocessen	29
3.6 Övriga utlåtanden och samtycken.....	29
3.7 Tidsanvändning och byråkrati	30
3.8 Goda råd!.....	31
Källor.....	33
Bilaga 1: Pargas stads "Ansökan om bygglov/åtgärdsstillstånd/anmälan.....	1
Bilaga 2: Exempel på en fullmakt	5
Bilaga 3: Pargas stads "Anmälan om att projektet omhändertagits, utredning omhörande av granne och vid behov om grannens medgivande"	6
Bilaga 4: Mer information	7

1. Inledning

Samtida konst och speciellt platsspecifik konst placeras allt oftare ut utanför traditionella utrymmen för konstutställningar. I och med denna flytt ut ur gallerier, museer och dylika utrymmen är konstnären i en situation då hon måste ha tillstånd av en eller flera, ofta fullständigt utomstående parter för att få uppföra konstverket på den valda platsen. Det är ett tidskrävande arbete och många konstnärer väljer att hellre koncentrera sig på själva konsten, vilket leder till frågan om vem som skall arbeta med tillstånden. Är det konstnären, kuratorn eller finns det någon annan?

Den traditionella definitionen av en kurators arbetsuppgifter är att hon bland annat ansvarar för valet av konstnärer och verk, och ska skapa ett sammanhang och en helhet kring dem. Det är i sig ett tidskrävande arbete och ju större helhet, desto mer arbete.

Så vem skall då arbeta med tillstånden? Mitt svar är producenten. En producent anställs för detta arbete och kan i och med det koncentrerat arbeta med den tidskrävande, byråkratiska process som kräver förståelse för både den konstnärliga, kreativa världen, med tillhörande tankesätt och system och den byråkratiska världen som utgår från lagtexter, avtal och exakt information.

Med detta arbete vill jag ge en inblick producentens arbete med tillståndsprocesser genom min egen erfarenhet av arbetet med processerna inför utställningen Contemporary Art Archipelago våren 2011. Tillstånden jag arbetat med har varit tillfälliga och tidsbegränsade tillstånd, vilket innebär att detta examensarbete baserar sig på de erfarenheter jag har av ansökningar av just detta slag.

Till historien hör att jag våren 2011 som kulturproducentstuderande blev erbjuden platsen som producent för projektet Contemporary Art Archipelago – CAA, ett av de större projekten inom helheten Åbo2011 – Europas kulturhuvudstad. I arbetet ingick arbetet med tillstånden för en del av verken som ingick i utställningen.

Tillståndsprocesserna i fråga och arbetet bakom ett godkänt tillstånd var fullständigt främmande för mig, och även för dem som skulle godkänna och utfärda de olika tillstånden var det en ny situation. Jag diskuterar mer kring situationen, och vad detta innebar för förfarandet och de olika involverade parterna i kapitlen Bakgrund och Tillståndsprocessen.

I arbetet använder jag mig av Contemporary Art Archipelago som fall och utgår i stort från min egen erfarenhet med stöd av gällande lagtexter, förordningar och dylikt material som är relevant för tillståndsprocessen. Mina erfarenheter och materialet för detta examensarbete baserar sig på det som gällde våren 2011.

I detta examensarbete kommer läsaren först att få läsa om utgångspunkterna för detta arbete: mål, syfte, metoder och material som används, vilket sedan leder in på bakgrunden till examensarbetes huvudkapitel, det som skapar sammanhanget. I kapitlet titulerat "Bakgrund" berättar jag varför jag valt "Tillståndsprocessen" som huvudtema, redogör för begreppet "platspecifik konst", samt andra begrepp som är viktiga för att läsaren skall kunna placera informationen i rätt kontext och uppfatta helheten. Dessutom beskriver jag kort fallet jag använder mig av i denna fallstudie: Contemporary Art Archipelago. I huvudkapitlet "Tillståndsprocessen" får läsaren bekanta sig med utgångspunkterna för de tillstånd jag nämner genom hela arbetet, varefter jag leder läsaren in på information kring själva ansökningsprocessen, viktiga begrepp, aspekter och åtgärder, för att avsluta med några "Goda råd".

1.1 Mål och syfte

Mitt personliga mål med detta examensarbete är att skapa en djupare förståelse för tillståndsprocessen och ett dokument som kan användas som stöd i framtiden, om och när jag nästa gång arbetar med tillstånd för konstverk. Nästa gång vill jag med hjälp av detta arbete kunna skapa en tids- och arbetsekonomisk rutin för tillståndsprocessen.

I slutet av kapitlet Tillståndsprocesser finner du ett dokument, en sorts "Kom ihåg"-lista för tillståndsprocessen. Mitt syfte med detta arbete är att det skall kunna vara till nytta för kulturproducenter som skall arbeta med tillståndsprocesser. Jag vill skapa en text som är lättförståelig och erbjuder en relevant och första inblick i byråkratin kring tillståndsprocesserna - en lättillgänglig text som kan vara till nytta för kulturproducenter och övriga som skall arbeta med tillståndsprocesser och konstverk och som har få eller inga alls tidigare erfarenheter.

Jag vill skapa ett kort och koncist dokument som innehåller den mest relevanta informationen, ett dokument jag skulle vilja ha läst och haft till hands under mitt arbete med Contemporary Art Archipelago-utställningens tillståndsprocesser.

1.2 Metod och material

Det här examensarbetet är en kvalitativ fallstudie. Fallstudiemetoden är mycket passlig för detta arbete bland annat på grund av min egen inblandning i det fall jag utgått ifrån, Contemporary Art Archipelago - en platsspecifik konstutställning. Merriam (2006, s. 29) refererar Stake som hävdar att: "Kunskap från fallstudier blir mera utvecklade genom forskarens tolkning – denne för in sin egen erfarenhet och förståelse i fallstudien [...]." Detta gäller verkligen för mitt examensarbete eftersom arbetets huvudkapitel "Tillståndsprocesser" och slutresultat baserar sig på mina egna upplevelser och erfarenheter av arbetet med fallets tillståndsprocesser.

Jag har skapat detta arbete som resulterar i ett kortfattat dokument (se kap. 3.8 "Goda råd!"), i vilket jag kort redogör för de viktigaste aspekterna på tillståndsprocessen (för tillfälliga, tidsbegränsade tillstånd för platsspecifika konstverk), för att jag personligen saknade en dylik informationskälla då jag inledde mitt arbete med fallets tillståndsprocesser. Jag vill ge en inblick i processen och skapa en förståelse för den genom att beskriva processen på ett lättillgängligt sätt på så kallad "vanlig svenska", något som jag alltså själv saknade.

"En fallstudieforskare samlar in så mycket information om problemet eller frågeställningen som möjligt i avsikt att formulera en tolkning eller teori om den företeelse som studeras." (Merriam 2006, s. 41)

Detta examensarbete har skapats genom att jag undersökt för fallet relevanta lagtexter, bestämmelser och byråkratiska system, samt bearbetat mina erfarenheter och dokumenterat material av det egna arbetet med tillståndsprocesserna för Contemporary Art Archipelago. Jag har slagit ihop dessa två aspekter och skapat en lättillgänglig text med den mest relevanta informationen. Alltså är kapitlet "Tillståndsprocessen" resultatet av en sammanslagning och bearbetning av personliga erfarenheter och befintlig teori.

På grund av min inblandning i fallet är även denna fallstudie en utvärdering av mitt eget arbete och i och med denna examensarbetsprocess har jag kunnat skapa en bättre förståelse för systemen bakom tillstånden och därigenom utveckla ett stöddokument för liknande processer i framtiden.

En rent konkret metod jag använt mig av genom hela arbetet är beskrivning. Jag börjar med att beskriva utgångspunkten för mitt arbete, idag en liten anekdot, men av stor

betydelse för detta arbetes uppkomst. Efter det följer bakgrundsfakta, relevanta begrepp och information om fallet som lägger grunden och skapar kontexten för huvudkapitlet "Tillståndsprocessen". I kapitlet beskriver jag utgångspunkterna för tillstånd och det resulterar i en kort och koncis beskrivning av utgångspunkterna för en lyckad tillståndsprocess.

Materialet för detta arbete kan delas in i två olika kategorier: det som skapar kontexten och det material som ingår i huvudkapitlet "Tillståndsprocessen". Mitt material består kort i huvudsak av mina egna erfarenheter, konstteori och Finlands lagstiftning. Alla dessa binds ihop av Åbo2011 Europas Kulturhuvudstads projekt Contemporary Art Archipelago (CAA). CAA var ett projekt som till största delen bestod av en platsspecifik konstutställning i Åbo skärgård sommaren 2011, då 20 nya platsspecifika konstverk och evenemang placerades utanför de traditionella utställningsutrymmena.

I arbetet behandlar jag platsspecifik konst, vad begreppet platsspecifik innebär, hur det har uppstått och utvecklats genom tiderna. Jag har använt mig av artikeln "En plats efter en annan. Anteckningar om det platsspecifika" av Miwon Kwon. Hon tar upp begreppets födsel och tar oss igenom dess utveckling. De facto handlar det mycket om hur "platsen" i det platsspecifika har omdefinieras sedan begreppets uppkomst på det sena 1960-talet.

Finlands lagstiftning och dylika källor ligger som teoretisk grund för huvudkapitlet "Tillståndsprocessen", eftersom alla tillstånd baserar sig på lagstiftningen och många förfaranden i tillståndsprocessen regleras av lag.

Som jag nämnde tidigare binds dessa ihop av projektet Contemporary Art Archipelago (CAA) och mina erfarenheter av arbetet med projektet. Det fysiska materialet som ligger till grund för mina erfarenheter av projektet finns dokumenterade i form anteckningar, e-postmeddelanden, små markeringar gjorda av byggnadsinspektörer på anvisningsdelen av ansökningsblanketten för byggnadslov m.m. Mycket material finns dock inte fysiskt dokumenterat. Denna process har tvingat mig att behandla och dokumentera den kunskap och de insikter jag skaffade mig under tillståndsprocessen för CAA. Kapitlet "Tillståndsprocessen" kan ses som en processbeskrivning, med tillhörande teori, kryddad av mina egna erfarenheter.

2. Bakgrund

I detta kapitel kommer jag att redogöra hur det kommer sig att jag skrivit mitt examensarbete om just tillståndsprocessen. Jag presenterar dessutom begreppet platsspecifik konst, mitt fall Contemporary Art Archipelago (CAA) och övriga relevanta begrepp som alla är viktiga för kontexten.

2.1 Varför tillståndsprocessen som tema?

Hela utgångspunkten för detta examensarbete är min erfarenhet av att slungas in i arbetet med tillståndsprocesserna för verk i utställningen Contemporary Art Archipealgo, med allt vad det innebar.

Det är sista veckan i februari 2011. Jag sitter i min lägenhet i Helsingfors då telefon ringer. Samtalet kommer från Pargas stads kulturchef Ann-Sofie Isaksson. Hon meddelar att projektet Contemporary Art Archipelago (CAA) är i behov av en producent, som skall fortsätta arbetet med bl.a. tillståndsprocesserna för utställningens verk. I detta skede har jag arbetat med projektet en längre tid som assistent, men detta kommer som en total överraskning. Jag kan inte vara annat än intresserad. Jobbet är ett steg närmare mitt mål: att etablera mig som kulturproducent i Åbotrakten. Jag frågar när de vill ha mig på jobb och svaret är nästa vecka. Beslutet gör jag ganska snabbt. Jag tar jobbet och flyttar till Pargas.

Det nya jobbet innebar mycket nytt: nya rutiner, nya verktyg och krav m.m., allt detta för att dokument och information skall passa in i kommunens datasystem, arbetsmönster och byråkrati. Mycket av inläringen skedde genom den beprövade metoden "lära sig genom att göra och prova sig fram", ofta på grund av tidspress, -brist och avsaknad av kunskap hos både mig och andra parter. Metoden var dock kanske inte den mest optimala i en omgivning uppbyggd av fasta system och mönster.

När jag inledde arbetet med tillståndsprocessen för Sandra Nybergs verk, hade jag en halv A4 framför näsan, med information om vad som gjorts inför processen. Där fanns många främmande begrepp och utan någon egentlig helhetsuppfattning gav jag mig in i "tillståndsdjungeln".

Det som jag i och med detta examensarbete har skapat är det som jag upplevde att jag saknade.

Dessutom hoppas att kunna erbjuda t.ex. byggnadsinspektörer en inblick i platsspecifika konstprojekt och använder då CAA som fall. Jag redogör dessutom för vad platsspecifik konst är med hjälp av Miwon Kwons artikel "En plats efter en annan. Anteckningar om det platsspecifika".

Byråkrati är ofta tungrott, även om alla parter förstår sig på varandra. Jag hoppas genom detta arbete kunna erbjuda två olika världar – konstvärlden och den byråkratiska världen – en inblick i varandras sätt att fungera för att öka förståelsen och underlätta samarbete dem emellan. Arbetet riktar sig dock främst till kulturproducenter som traditionellt står mittemellan dessa två världar och behöver finna ett sätt att balansera dessa.

2.2 Platsspecifik konst

Jag har valt att presentera begreppet platsspecifik konst utgående från Miwon Kwons artikel "En plats efter en annan. Anteckningar om det platsspecifika" (2005), som ingår i Skriftserien Kairos, Nummer 10 Minimalism och postminimalism. Artikeln i sig är mycket intressant och Kwon inleder med att redogöra för begreppets uppkomst i slutet av 1960-talet och avslutar med att en diskussion kring definitionen av plats i den platsspecifika konsten. Språket är relativt tungt och på en teoretisk nivå. Därför vill jag här i samma anda som resten av examensarbetet erbjuda en text som är mer lättillgänglig.

Platsspecifik konst fick sin början på det sena 1960-talet och begreppet har omdefinierats under årens lopp.

I början fokuserade platsspecifik konst på att skapa ett oupplösligt band mellan verket och platsen och för att verket skulle komma till sin rätta krävdes betraktarens fysiska närvaro. Konstnärer inom det platsspecifika, där ibland Robert Barry, har i olika situationer uttryckt det som kanske är det mest gällande för denna konst: Att flytta verket är att förstöra det! (Kwon 2005, s. 204-207) Formuleringen är den kortaste och mest koncisa beskrivning av begreppet platsspecifik konst som jag stött på.

Under 1970-talet växte institutionskritiken fram och definitionen av "platsen" som endast en fysisk, verklig plats (torg, åker eller dylikt) ändrades. Platsen kan även vara det ramverk verket är placerat i. De frågor som på 70-talet var aktuella för konstnärer som jobbade med platsspecifik konst var starkt bundna till tanken bakom det platsspecifika och institutionskritiken. Frågorna berörde de begränsningar en konstnär lever med i.o.m.

museernas och galleriernas makt på fältet. Vilket inflytande har "det stora maskineriet", bestående av ekonomiska, politiska och sociala tryck, på konsten? Hur värdesätts den och vilken är dess mening? Genom att flytta konsten ut ur de traditionella utrymmena för konst (gallerier, museum m.fl.) förverkligades institutionskritiken. Kritiken riktades mot konstmarknaden, institutionerna, ateljéerna med flera, som alla är en del av konstskapandet för det privilegierade samhället. I takt med det rådande sociopolitiska och politiska rörelserna ville konstnärer "befria" konsten och skapa för hela samhället.

På 80-talet hade tanken ytterligare utvecklats och konstnärer förlitade sig allt mindre på gallerier och museer. För att ytterligare påvisa sin kritik mot institutionernas produktifierande av konsten började konstnärerna använda sig av antvisuella och immateriella tekniker, så som informationsbaserade och tidsbegränsade performanceverk. Detta ledde till en ny definition av platsen i det platsspecifika. Platsen i de verken blir de omständigheter och kontexter de är placerade i. I ett performance-verk skulle platsen definieras som den situation verket upplevdes i och betraktarens upplevelse i samverkan med den samhälleliga kontexten och betraktarens egen kontext. I och med den tanken bekräftas betraktaren som en vital del av ett platsspecifikt verk. (Kwon 2005, s. 207- 209)

På 70-talet var institutionernas makt över konstnärerna den största frågan medan vi idag är i en situation där konstnärerna strävar efter att engagera sig i samhälleliga frågor. Konstnärerna vill integrera konsten i samhället och genom den försöka åtgärda samhälleliga problem, så som klimatkrisen och orättvisor av olika slag. För att verken skall ha den önskade genomslagskraften och förverkligas genom betraktarna föredrar konstnärerna "offentliga" platser. För att placera verken på "offentliga" platser krävs tillstånd, vilka jag kommer att behandla i stycket "Tillståndsprocessen".

Samtida platsspecifika konstverk placeras fortsättningsvis på rent fysiska platser utanför gallerier och museer vilket betyder att platsspecifik konst dyker upp på hotell, skolor, fängelser, gator, torg och supermarketer. Konsten återfinns även på radiovågorna, mobilnätet och Internet. Platsspecifik konst skapas av och ur alla tänkbara material och tar upp populära och aktuella ämnen.

Dagens platsspecifika konst är väldigt långt placerad på den offentliga arenan, där betraktaren och kontexten spelar en stor roll - detta betyder att ett stort antal olika

sorters "platser" skapas. Just detta faktum är den definierande faktorn för dagens platsspecifika konst. Den fysiska platsen för verket och villkoren (begränsningarna som sätts för konstnärens skapande) knyts ihop med den ofta dominerande "platsen", alltså temat (det ämnet som innehållet behandlar) och skapar en helhet. Platsen är inte längre ett förhandsvillkor utan är en del av innehållet tillsammans med befintlig samhällelig kontext.

Om den dominerande "platsen" för platsspecifika verk idag är frågan, temat och den verkliga, fysiska platsen på så sätt är underordnad betyder det inte att den inte skulle spela någon roll. Den fysiska platsen ger en viktig lokal kontext, vilket idag dock inte innebär att verket är bundet till den tidigaste fysiska platsen för alltid. Ta som exempel Sandra Nybergs verk "ECONtainer" i utställningen Contemporary Art Archipelago. Tanken var att skapa ett flyttbart utrymme som skulle kunna fungera som både ateljé och utställningsutrymme. Resultatet var en liten "container" som byggdes upp i Rumar, Korpo. Nyberg själv bor i Pargas och reste till och från Korpo varje arbetsdag. Med verket ville hon undersöka avståndet mellan hemmet och arbetet och därigenom lyfta fram en av de stora och aktuella frågorna i skärgården: hur finna ett arbete i skärgården som du kan försörja dig på året om? Frågan är inte aktuell endast i skärgården utan på många håll i glesbygden, vilket betyder att verket kan flyttas till en annan glesbygd och fortfarande vara gällande. Den fysiska platsen är en annan men frågan återstår; "hur finna/skapa arbeten så lokalbefolkningen kan försörja sig året om i sitt eget område?" En fråga som ingår i den stora diskussionen om en levande glesbygd.

Förutom att verket idag inte nödvändigtvis är bundet till dess tidigaste fysiska plats kan platsen som fungerar som informationskälla/inspiration/tema vara en annan än platsen för betraktarens upplevelse och därmed kontext. Kwon skriver:

"[...] Inte desto mindre separeras platsen för handling eller ingripande (fysiska) och platsen för inverkan/reception (diskursiv) följdriktigt nog från varandra [...]" En provisorisk slutsats skulle kunna vara att den verksamma definitionen av platsen inom de sista trettio årens avancerade konstnärliga praktik har omvandlats från en fysisk lokalitet – förankrad, fixerad, verklig – till en diskursiv vektor – oförankrad, flytande virtuell." (Kwon 2005, s. 212-213)

Under trettio år har alltså "platsen" förvandlats från det fysiska, verkliga utrymmet, platsen till en helhet av lokal kontext (av fysisk plats) och tematik.

Platsspecifik konst började med att verk gjordes oskiljaktiga från utställningsutrymmet som plats, de göts fast i utrymmet eller var storleksmässigt överdimensionerade m.m. Detta för att trotsa de vanor och maktmönster som skapade begränsningar och villkor för konstnärerna. Utvecklingen av den idén ledde till en ännu starkare institutionskritik och en fysisk flytt av verken ut ur

gallerierna och in på den fysiska

Kari Cavéns verk "Från himmeln"

Foto: Ida Ridberg

offentliga arenan, så som torg, gator och byggnader. Vidare har konsten idag trätt in på den samhälleliga arenan, det vill säga konstnärerna har engagerat sig i större sociopolitiska frågor. Dessa tre definitioner av "platsen" i det platsspecifika är alla gällande och konkurrerar inte sinsemellan. De kan alla tre gälla för ett och samma verk.

I och med att "platsen" för ett verk kan vara den offentliga eller samhälleliga arenan, dyker frågor upp om konstnärens mer "offentliga" roll, samtidigt som nya frågor kring verkens estetik och unikheter blivit aktuella.

När konstnärer idag i allt högre grad önskar att mer aktivt engagera sig i samhälleliga frågor, samtidigt som de i allt större utsträckning förskjuter innehållsskapandet (och framställningen) till publiken/betraktaren, platsen och samarbetsparter, blir den aktuella följd frågan: vilken är konstnärens roll?

Jag diskuterar kort kring konstnärens, kuratorns och producentens roll i stycket "2.3.2 Två konstnärer – två processer [...]" utgående från Contemporary Art Archipelago (CAA) och mina erfarenheter som producent för projektet.

2.3 Contemporary Art Archipelago – CAA

Contemporary Art Archipelago var ett projekt i Åbo 2011 Europas kulturhuvudstads programhelhet. Projektet ägdes av Väståbolands stad (idag Pargas stad), som konstnärlig

ledare fungerade Taru Elfving och Lotta Petronella var projektets kurator. Projektet bestod av en utställning som öppnades 18.06.2011 och varade till sista september samma år. Utställningen bjöd på 20 stycken nya platsspecifika konstverk och evenemang av både internationella, nationella och i skärgården bosatta konstnärer. Temat för utställningen var "skärgården och dess framtid som en unik livsmiljö och ett unikt levnadssätt i förändring". Åbolands skärgård och Östersjöområdet återspeglas också i globala frågor.

Contemporary Art Archipelago, förkortat CAA, var mer än en utställning. CAA bjöd även på konstnärsresidens, diskussioner, workshops, en föreläsningsserie m.m.

Nedan berättar jag kort om utställningen och nämner några konstnärer och verk. Utöver det har jag valt ut ytterligare två verk, Alfredo Jaars "Kära Markus" och Sandra Nybergs "EContainer", som jag berättar mer om, detta för att de var de av CAA:s verk som jag i slutändan var mest involverad i och därför står de ofta som exempel i kapitlet Tillståndsprocessen. De är dessutom intressanta ur en producents synvinkel för att det var stor skillnad på konstnärernas närvaro i processerna.

2.3.1 Konstnärerna och verken

I utställningen deltog 12 internationellt erkända konstnärer eller konstnärskollektiv och 11 lokala och nationella. Alla de icke lokalt bosatta besökte Åbo skärgård i något skede av sin skaparprocess inför utställningen. En del stannade under längre perioder, vissa gjorde endast snabbvisiter och arbetade sedan "hemma" vidare kring det som inspirerat, fascinerat och konfunderat dem gällande skärgården som plats, tema och kontext. Åbo skärgård, som i detta fall fysiskt stod som plats för utställningen, var också rent tematiskt och som kontext "platsen" i de platsspecifika verken. "Platsen" i det "platsspecifika" var i detta fall en produkt av de ovan nämnda besöken, konstnärernas bearbetning av upplevelsen och temat för utställningen.

Ett mål med projektet var att öka samarbetet och utbytet av idéer konstnärer emellan, ett annat att öka synligheten och arbetsförutsättningarna för de lokala konstnärerna. Detta skede bl.a. genom att de internationella konstnärerna ofta tillsammans med den konstnärliga ledaren Elfving och/eller kuratorn Lotta Petronella besökte och förde diskussioner med de lokala konstnärerna. I utställningen kan vi även se direkta resultat av dessa möten. I Kalleinen, Kochta-Kalleinen & Anderssons verk, en serie sci-fi filmer om skärgårdens framtid, ingår animeringar gjorda den av lokala konstnären Antonia Ringbom.

Bland de internationella konstnärerna kan nämnas Raqs Media Collective från Indien, som fastnade för Östersjöns bräckta vatten, unika havsmiljö och klimatförändringens påverkan på den. De valde att uppmärksamma detta fenomen med ett flytande konstverk, nära en av de stora farlederna, som bestod av över en meter höga bokstäver i metall. Bokstäverna skapade meningen "More salt in your tears", som även var verkets namn. Minerva Cuevas, baserad i Mexiko City, skapade sitt konstverk "Open hut", som inbjuder publiken att skapa egna kontakter via ett självständigt mobilnätverk. Detta verk fokuserar kring Östersjöns naturliga utveckling, med tillhörande utrotning som sammanlänkas med globala samhällsliga förändringar i kommunikation m.m. Elin Wikström - bildkonstprofessor vid Umeå universitet - koncentrerade sitt konstverk kring hushållsplanter och sjögräs, ett verk som involverade hushåll överallt och marinbiologer vid Åbo Akademi. En kroatisk grupp bestående av arkitekter, teoretiker, designers och stadsplanerare – Plattforma 9.81 - arbetade med att på ett humoristiskt sätt jämföra framtidsutsikterna för Kroatiens kust och Skärgårdshavsområdet, med tanke på turism kapitalism m.m. Vilka ekologiska och kulturella skillnader finns det?

De lokala konstnärerna fick ta itu med sin egen livsmiljö. Många av verken påvisar ett engagemang i den sårbara skärgårdens framtid, genom att lyfta fram aspekter som historiskt har påverkat livet och framtida utvecklingsmöjligheter. Bland de lokala konstnärerna fanns Renja Leino, som ville påvisa havsvindens inverkan på livet i skärgården, Pia Rousku, vars verk "Glasäng" var ett på en åker placerat nätverk skapat av glas. Kari Cavéns "Från himmeln" var gjort av återvunnet material och av stenbumlingar från istiden skapade han samtida fyrar vid den mest trafikerade vägen i området.

Verken i utställningen kunde ses längs med landsvägarna, på film, från kryssningsfartyg, höras på radiovågorna kring Pargas-Nagu färjefästet och smakas på i form av ost. Konstnärerna lät publiken ta del av verken med alla tänkbara sinnen, nära, lättillgängligt och samtidigt på ett fascinerande avstånd. Utställningen erbjöd intressanta synvinklar och nya, annorlunda sätt att se på livet i skärgården, allt genom dessa nya platsspecifika konstverk. Vissa konstnärer uppmärksammade aspekter skärgården kämpar med dagligen, andra belyste aspekter som tas som självklarheter. Verken skapade en hälsosam diskussion och förhoppningsvis inspirerade de ytterligare till ett fortsatt arbete för en framtida levande skärgård.

2.3.2 Två konstnärer, två olika processer – Alfredo Jaar och Sandra Nyberg

Miwon Kwon ställde frågan: vilken är konstnärens roll då verkets framställning och innehållskapande förskjuts till samarbetsparter och publik? I inledningen ställde jag frågan: vem skall arbeta med tillstånden? I detta examensarbete lyfter jag upp tillståndsprocessen ur en producents synvinkel och i och med det är konstnärens grad av engagemang i processen mycket intressant.

Konstnären och regissören Alfredo Jaar är ursprungligen chilensare och idag bosatt i New York. Han är utbildad arkitekt och har genom åren ställt ut över 50 offentliga verk över allt i världen.

Kära Markus bestod av 11 stycken texttavlor, i storleken tre gånger sex meter, med texter skrivna av finländska "tänkare", av vilka kan nämnas bland annat Kjell Westö, Tommy Lindgren, Juhani Pallasmaa och Katja Tuominen. Dessa var utplacerade längs med förbindelsebåten M/S Eivors rutt från Pärnäs (Nagu) till Utö. Inspirationen till Jaars verk fann han en tidig morgon, då han stod på Utö och väntade på förbindelsebåten tillbaka till fastlandet. Han förundrade sig över varför den nästan tomma båten avgick redan klockan 05.45 på morgonen och svaret han fick berörde honom djupt. Det var att det på en av öarna längs med båtens rutt bodde en pojke som skulle hinna till skolan på fastlandet. Jaar bad de "tänkare" som kontaktades att skriva ett kort brev som svar åt denna pojke. Dessa svar trycktes sedan upp på texttavlor som placerades ut.

När det kommer till Jaars verk Kära Markus för utställningen CAA hade han idén och planerade rent visuellt sitt verk. Ritningarna, den praktiska planeringen, genomförandet och uppförandet, placeringen, samt alla tillstånd sköttes av andra, vilket kan leda till en relativt lång och invecklad process. I detta fall gick delar av processen mycket bra medan andra delar haltade p.g.a. Jaars så kallade frånvaro i processen. Tanken bakom verket rent praktiskt var att det skulle vara byggt av naturvänliga material och material som så mycket som möjligt passar in i naturen. När de preliminära skisserna gavs till planeringsföretaget för att de skulle göra upp ritningarna och planera texttavloras konstruktion tänkte de mer på den praktiska hållbarheten av själva konstruktionen än på miljövänlighets aspekter och naturnära material. Enligt deras planer skulle konstruktionen som höll upp texttavlan vara av metall, medan konstnärens önskemål var att den skulle

vara av trä. Detta försenade processen för att planeringsföretaget fick planera om hela konstruktionen, bl.a. krävdes mera stöd för en konstruktion av trä än för en i metall.

Likaså orsakade avståndet och tidskillnaderna förseningen i valet av platser.

Kommunikationen med Jaar handhades av den konstnärliga ledaren Elfving, medan tillståndsprocessen sköttes av mig, producenten. Detta ledde till att varje gång vi fick avslag av markägare eller ett behov av annan ändring uppstod skulle kommunikationen gå igenom några extra personer och på grund av tidskillnader och kostnader kunde få diskussioner föras per telefon, vilket gjorde varje liten ändring till en tidskrävande affär, vilket ledde till ytterligare fördröjningar.

Mitt andra exempel jag valt att lyfta upp är konstnären Sandra Nyberg, född och bosatt i Pargas. Hon är utbildad konstnär och har deltagit i utställningar i bland annat Nederländerna, Danmark, Indonesien och Australien.

Nybergs verk "ECONtainer" är ett verk, som in sin fysiska skepnad är en cirka tio kvadratmeter stor byggnad i trä och glas byggd med gamla metoder utan skruv och spik. Byggnaden är en installation, ett mobilt arbetsutrymme och galleri. Byggnaden består av isärtagbara element. Nyberg uppförde byggnaden i Rumar, Korpo i april 2011 och reste sedan, en månads tid, från sitt hem i Pargas för att tillbringa åtta timmars arbetsdagar i byggnaden.

Sandra Nybergs verk "ECONtainer"

Foto: Sandra Nyberg

I en månads tid arbetade hon i byggnaden och det hon skapade ställdes sedan ut inne i byggnaden då själva utställningen öppnades i juni 2011. Hon ville med detta synliggöra en av de största utmaningarna i skärgården: att hitta ett arbete som man kan försörja sig på hela året om i skärgården.

Under tillståndsprocessen var Nyberg betydligt mer närvarande och aktiv. Då jag kopplades in hade redan byggnadsarbetet påbörjats efter uppgjorda ritningar. Nyberg deltog också i möten med byggnadsinspektör och markägare och i och med det fick de förstahandsinformation om konstnärens ambitioner, verket och om vikten av placeringen på just den valda platsen, något som oftast är till fördel. Vid möten framkom att de befintliga ritningarna inte dög i ansökan, eftersom personen som ritat dem inte hade tillräcklig behörighet. Detta åtgärdades genom Nybergs personliga kontakter och korrekta ritningar skapades. I ett skede ville Nyberg att installera något slag av värmekälla, exempelvis en kamin. Då informerade byggnadsinspektören om att detta kunde leda till att vi skulle vara tvungna att ansöka om ett byggnadslov, en större och ytterligare mer tidskrävande process. Tack vare Nybergs närvaro och aktiva intresse i processen kunde vi snabbt avfärda den idén till förmån för ett lättare och mindre tidskrävande åtgärdsstillstånd, vilket passade bättre med tanke på vår tidsbrist.

Skillnaden mellan en närvarande och frånvarande konstnär kan vara avgörande med tanke på tidsanvändningen. Dock beror det hela på i vilken grad konstnären är villig att lämna över makten till producenten. Om konstnären alltid vill godkänna varje liten detalj blir processen mycket tidskrävande om hon samtidigt är frånvarande.

Ett gott samarbete med en god och rak kommunikation, en förutbestämd arbetsfördelning och överenskomna spelregler är de bästa utgångspunkterna för en tidseffektiv tillståndsprocess.

2.4 Definitioner och begrepp

I detta arbete ingår vissa begrepp, organisationer och projekt som läsaren bör ha en uppfattning om för att texten skall vara givande. I detta stycke kommer jag att presentera Åbo2011, Åbo skärgård och Väståbolands stad, som idag heter Pargas stad. Dessa är alla relevanta för mitt fall Contemporary Art Archipelago (CAA) och mitt huvudtema Tillståndsprocessen.

2.4.1 Åbo2011 - Europas kulturhuvudstadsår

Åbo var Europas Kulturhuvudstad år 2011 tillsammans med Tallinn i Estland. Projektet kallas kort för Åbo2011. EU:s kulturministerråd utnämnde officiellt Åbo till Europas kulturhuvudstad 16.11.2007. Ansökningsprocessen engagerade tusentals människor och inleddes redan år 2001. Enligt en artikel publicerad på Åbo Kulturhuvudstads hemsida sa dåvarande stadsdirektör i Åbo, Mikko Pukkinen att "Förutom att det [Åbo 2011-projektet] har lett till nya samarbetsrelationer på nationell nivå genomförs kulturhuvudstadsprojektet också i mångsidigt samarbete med Tallinn. År 2011 presenteras Östersjöområdet för den övriga världen som Europas kulturhav.

Enligt hemsidan för Åbo2011 organiserades i Åbo och kringliggande områden 163 projekt, cirka 5000 evenemang och tillställningar, av vilka kring 70 % var avgiftsfria. Året involverade 15 000 konstnärer, medarbetare och producenter och utöver dessa ett stort antal frivilliga. Årets besökarantal uppgick till ca 2 miljoner. Projektens självfinansiering var ca 11 miljoner och tillsammans med stiftelsens finansiering för Kulturhuvudstadsåret uppgick totalfinansieringen i sammanlagt cirka 50 miljoner euro. Kulturhuvudstadsåret hade 19 företagssamarbetsparter. Enligt en enkät som riktades till Kulturhuvudstadsprojekten bedömer 75 % av projekten att det skett en förbättring av verksamhetsförutsättningarna inom kultursektorn, 78 % bedömer att den under året inledda verksamheten kommer att få en fortsättning efter 2011 och rent av 93 % anser sig ha knutit nya kontakter och utvidgat sitt nätverk i processen.

Åbo2011 administrerades av Stiftelsen för Åbo2011 och själva innehållet i programhelheten producerades till största delen av massor av olika sammanslutningar, företag, föreningar, arbetsgrupper och konstnärer (Stiftelsen Åbo 2011).

2.4.2 Åbo Skärgård

I detta arbete nämns begreppet "Åbo skärgård" i flera kapitel och främst i texten om Contemporary Art Archipelago (CAA). I kontexten CAA består "Åbo skärgård" i stora drag av Åbo, Pargas, Kimitoön och Nådendal, vilka var inspirationsmarker för CAA:s konstnärer och i dessa placerades också konstverken ut. När utställningen CAA öppnade fanns verk utplacerade i Åbo, Nådendal och Pargas (f.d. Väståboland).

Åbo skärgård består av tusentals holmar och öar i Skärgårdshavet belägna mellan fastlandet och Skiftet. Detta område delas av skärgårdsbor, turister, djur, natur,

Nationalpark, småbåtar, frakt- och kryssningsfartyg och igenom allt löper Ringvägen. Till Åbo skärgård räknas oftast de kommuner som Ringvägen löper igenom, det vill säga Pargas, Töfsalo, Nådendal, Villnäs (idag en del av Masku) och där utöver även Kimitoön.

”Åbo skärgård” är även ett av Pargas stad turismsektor utvecklat koncept för att marknadsföra regionen i turismsyfte. Detta sker i tätt samarbete med Kimitoön och kommuner i de norra delarna av skärgården. Marknadsföringen sker bland annat genom saaristo.org-hemsidorna och turistbroschyrer. Deras definition av Åbo Skärgård är bredare än den flytande definition som CAA arbetade med. De har dock idag övergått till att kalla området endast för ”Skärgården”.

2.4.3 Väståbolands stad – Pargas stad

”Väståbolands stad är den enda skärgårdsstaden i Finland. Staden är belägen i landets sydvästra kustområde. Staden består av tusentals öar, holmar och skär. Väståboland är en kombination av skärgård, landsbygd och industri. Kalkfyndigheten i centrum av Pargas syns såväl i naturen som i kulturlandskapet. Variationen i naturen är typisk för miljön, bergklackarna följs av frodiga dalar med rik vegetation. I den inre skärgården är stränderna frodiga och vassbevuxna, och ju längre ut man kommer i den yttre skärgården, desto klippigare blir stränderna och desto lägre och kargare blir vegetationen. Den unika naturen, industrin som växt fram kring kalken, lantbruket som bygger på de gynnsamma naturförhållandena, närheten till havet och den vidsträckta skärgården har under århundraden format ett kulturlandskap i Väståboland som vi vill värna om [...]” (Väståbolands stads byggnadsordning 2009, s. 4)

Contemporary Art Archipelago (CAA) var ett av två projekt inom programhelheten för Åbo2011 som Väståbolands stad stod som huvudman för. Nya kommunen Väståbolands stad grundades i och med kommunsammanslagningarna 1.1.2009 av de tidigare självständiga kommunerna Pargas, Nagu, Korpo, Houtskär och Iniö. Staden hette Väståboland i tre år och från och med 1.1.2012 antog staden namnet Pargas. Inget annat ändrades i och med namnbytet.

I detta arbete kommer ni att läsa om både Väståbolands stad och Pargas stad. I texter där jag skriver om CAA och de processer jag arbetade med innan 2012 kommer namnet Väståboland att användas, i texter som beskriver nuläget används namnet Pargas. Dock finns det undantag, vissa broschyrer jag använder som källa har till exempel inte uppdaterats och det betyder att i vissa situationer används Väståbolands stad.

2.4.4 Skärgårdsområdets särdrag

Skärgården, som består av tusentals öar spridda i Skärgårdshavet, har många särdrag som bör beaktas i alla situationer.

”Skärgårdshavet är Finlands internationellt sett mest värdefulla område och hyser mera utrotningshotade växter och djur än något annat område i Finland. Den småskurna skärgården med 41 000 öar och skär, vilka inbegriper ett stort antal olika naturtyper, gör att geologin i området är högintressant.” (Skärgårdshavets biosfärområde)

Kobbar i Åbo skärgård

Foto: Sandra Nyberg

3. Tillståndsprocessen

I detta kapitel kommer jag att behandla tillståndsprocessen och tillståndsrelaterade ärenden inom platsspecifik konst. Jag utgår ifrån fallet Contemporary Art Archipelago, hädanefter förkortat CAA, ett av Väståbolands stads (idag Pargas stads) Åbo 2011 Kulturhuvudstads projekt, för vilket jag arbetade. Mina erfarenheter, diskussioner med involverade byggnadsinspektörer, övriga sakkunniga och anteckningar från dessa möten och diskussioner kommer att ligga till grund för denna text. Utöver det stöder jag mig på lagtext, Pargas stads förvaltningsstadga, samt byggnadsordning och övrigt material som skapats för att stöd personer som planerar ett bygge av något slag. Detta arbete bygger på situationen som den var i Väståbolands stad våren 2011 och i skrivande stund har inte grundinformationen, så som lag och byggnadsordning ändrats.

Som jag tidigare nämnt är mitt arbete med CAA:s tillståndsprocesser inspirationen till detta arbete. Jag vill erbjuda producenter en inblick i processen och ett dokument där de stora åtgärderna i kronologisk ordning framgår och övriga aspekter att tänka på i och med dessa.

De tillstånd jag har arbetat med för CAA har alla varit tillfälliga och tidsbegränsade, vilket innebär några lättnader i tillståndsprocessen. Att ett tillstånd är tillfälligt och tidsbegränsat betyder att konstverket endast placeras ut för en viss planerad tidsperiod och sedan tas bort utan att lämna desto flera märken efter sig på platsen. Det betyder att mina erfarenheter av CAA:s tillståndsprocesser, exemplen jag använder och hela kapitlet i stora drag har sin utgångspunkt i tillstånd av tillfällig, tidsbegränsad art.

Jag kommer att belysa tillståndsprocessen genom att redogöra för det arbete jag hade med att få alla behövliga tillstånd för att uppföra verken av Sandra Nyberg och Alfredo Jaar. Dessa två är de jag arbetade mycket med, tillstånden för Nybergs verk var de första jag arbetade med och Jaars var den mest omfattande processen i och med de elva stycken meterstora texttavlor som placerades ut i skärgården. Att jämföra Nybergs och Jaars är också intressant ur en annan synvinkel. Nyberg var personligen mycket involverad i tillståndsprocessen, medan Jaar å andra sidan överlät alla dylika uppgifter till projektets personal.

En annan aspekt av tillståndsprocesserna inom projektet CAA var projektets placering i det ömtåliga området Åbo skärgård, som består av naturskyddsområden, privata,

kommunala, statliga och militära områden och som har en livlig båttrafik av både privat och kommersiellt slag.

De konstnärer som var involverade i CAA ville uppföra sina konstverk i miljöer så som vägrenar, skogar, åkrar, öar, hamnar, båtar m.fl. För detta krävs inte bara ett utan flera olika tillstånd av den aktuella kommunen och andra myndigheter. I fallet CAA handlade det främst om Väståbolands stad idag Pargas stad. Väståbolands stad består av de före detta kommunerna Pargas, Nagu, Korpo, Houtskär och Iniö. De flesta av verken som var med i CAA placerades i kommunen Väståboland.

Vilket eller vilka tillstånd och annat som krävs beror mycket på verkets storlek, utformning, önskad placering och fysisk inverkan på omgivningen, så som trafik, miljö m.m.

I detta kapitel kommer jag även att behandla andra tillstånd som krävs utöver de kommunala eller som rent av är förutsättningar för att kunna få de kommunala tillstånden. Tillstånden jag hänvisar till är sådana som gäller trafiken, naturen m.m. Jag tar upp några exempel på vem som fattar vilka beslut och vilka som utfärdar vilka tillstånd, allt detta med CAA och Väståbolands stad som fall.

Jag vill återigen poängtera att jag i detta arbete tagit med information som jag anser är relevant för en person som arbetar med tillståndsprocesser för platsspecifika, ofta tillfälliga, konstverk. Vill du läsa mer har jag listat några källor för mer information i bilaga 4 "Mer information".

3.1 Planläggning

Jag nämnde att det krävs tillstånd från kommunen för att kunna uppföra ett verk. Dessa tillstånd baserar sig på en rad uppgjorda lagar, förordningar och planer. För en hållbar utveckling av samhällsstrukturen och för att reglera markanvändningen görs det upp planer på olika nivåer. Dessa plannivåers roller och uppgifter har klargjorts i lagen.

Det gällande plansystemet kan kortfattat beskrivas som följer: statsrådet godkänner riksomfattande mål för områdesanvändning, landskapsförbunden utarbetar och godkänner sedan en landskapsplan som fastställs av miljöministeriet.

”Landskapsförbundet bör sköta om utarbetandet, aktualiteten och utvecklingen av landskapsplanen. [...] I landskapsplanen omvandlas nationella mål för områdesanvändning till landskapsmässiga principer och områdesreserveringar. Förbundet gör linjedragningar för hela landkapets framtida markanvändning.” (Landskapsplan)

Flera gränsande kommuner kan sedan tillsammans i enlighet med landskapsplanen skapas en generalplan, som godkänns av kommunernas gemensamma organ och som återigen fastställs av miljöministeriet. Kommunerna bör sedan ytterligare utarbeta detaljplaner som godkänns av kommunfullmäktige.

”Planeringen av markanvändningen samt regleringen och övervakningen av byggandet hör enligt lagen till kommunens uppgifter. Detta innebär att kommunerna skall se till att den skaffar och upprätthåller tillräckligt kunskapsunderlag om planläggning och byggnadsinspektion samt sörjer för den uppföljning handhavandet av uppgifterna förutsätter” (Laine 1999, s. 12)

Detaljplanen definierar områdets användningsmål, det vill säga vilken verksamhet som får ske och vilka byggnader som får uppföras.

”Detaljplanen har klara rättsverkningar. En byggnad får ej uppföras i strid med detaljplanen eller på området placeras andra sådana verksamheter, som är skadliga för annan i planen avsett områdesanvändning.” (Laine 1999, s. 37)

Enligt Pargas stads planläggningsarkitekt Turkka Michelsson inverkar planen inte i större grad på uppförande av konstverk, men om planen saknar byggrätt kan inte ett tillstånd för uppförande av konstverk beviljas, ej heller andra byggnader eller konstruktioner. (samtal 23.03.2012) Att en fastighet har byggrätt innebär att byggnader och konstruktioner får uppföras på fastigheten. I planen fastställs byggrättens storlek, alltså hur många kvadratmeter byggd yta det får finnas på fastigheten.

Om det saknas en plan för ett område är det troligt att det inte är tänkt att det skall byggas på området och för att få tillstånd att uppföra en bestående byggnad eller konstruktion av något slag krävs det att det skapas en plan. Dock påpekar Joakim Nyström, byggnadsinspektör vid Pargas stad, att om ett konstverk endast skall placeras tillfälligt och för en viss tid på den tilltänka platsen är det möjligt att göra avvikelser från planen och byggnadsordningen (samtal 27.03.2012). Att skapa en plan för ett oplanerat område tar en längre tid och min rekommendation skulle vara att söka en annan plats. Det är inte heller säkert att myndigheterna ser att det finns anledning att skapa en plan bara av det skälet att ett konstverk skall kunna uppföras lagligt på platsen.

3.2 Tillstånd

Ur lagarna och förordningarna framgår det vilka sorters byggnader, konstruktioner och förändringar av miljöer som kräver vilket slag av tillstånd. I texterna finns inget direkt nämnt om konstverk, vilket betyder att verkets yttre egenskaper och krav, så som storlek, användning, placering med mera, bör översättas i byggnadstermer och sedan jämföras och jämföras med annan passande konstruktion nämnd i texten.

I Väståbolands stads (idag Pargas) broschyr "När behövs bygglov?" står följande:

"I hela Väståbolands stads område krävs lov eller anmälan för alla konstruktioner på över 7m² innan de uppförs. Anmälan eller lov kan också krävas för andra ändamål, och det kan man alltid kontrollera hos byggnadstillsynen" (Väståbolands stad)

På Pargas stads hemsida kan man läsa "Väståbolands stads" byggnadsordning (dokumentet har inte uppdaterats sedan namnbytet).

"Genom denna byggnadsordning ges bestämmelser och anvisningar om byggandet i Väståbolands. Strävan med stadgandena i byggnadsordningen är att möjliggöra en situation där man i samråd med planläggningen åstadkommer goda möjligheter till att bygga upp en fungerande livsmiljö som tillgodoser även behoven av företagsverksamhet. Strävan med byggnadsordningen är att styra byggandet på ett sätt som beaktar naturvärden stad. Byggnadsordningen skall informera om och styra byggandet i hela staden." (Väståbolands stads byggnadsordning)

I dokumenten finns dessutom en tabell där många tänkbara konstruktioner radats upp och beroende på placeringen kan man utläsa vilket tillstånd som behövs. Jag rekommenderar dock starkt att ta kontakt med den aktuella byggnadstillsynen och fråga. Bäst är det att göra det i ett tidigt skede och tillsammans diskutera fram vilket tillstånd som blir aktuellt.

Beroende på verkets egenskaper kan det aktuella tillståndet vara bygglov, åtgärdstillstånd eller skriftlig anmälan. Alla tillstånd av detta slag för med sig kostnader som varierar beroende på tillståndet.

3.2.1 Bygglov

Anhållan om bygglov är en omfattande process, som kräver många sakkunnigas delaktighet i och genom hela projektet från ansökan till slutgranskningen av den färdiga konstruktionen.

Då ett verk kräver ett bygglov för att kunna uppföras, talar vi om ett verk som har egenskaper av en byggnad. Ytan är större än 7 m² och skall praktiskt användas av konstnär(er) och publik. Då blir aspekter som allmän säkerhet, brandsäkerhet, lufttillförsel m.m. aktuella. I Markanvändnings- och bygglagen (1999/32) står det så här om bygglov (§ 125, mom. 1):

”För uppförandet av en byggnad krävs bygglov.

Bygglov behövs också för sådana reparationer och ändringar som kan jämföras med uppförandet av en byggnad samt för utvidgning av en byggnad eller utökning av det utrymme som räknas till byggnadens våningsyta.

Andra reparationer och ändringar i en byggnad än sådana som nämns ovan kräver bygglov, om arbetet uppenbart kan inverka på säkerheten för dem som använder byggnaden eller på deras hälsomässiga förhållanden.

En väsentlig ändring av ändamålet med byggnaden eller en del av den kräver bygglov. När tillståndsplikten prövas skall det beaktas vilken inverkan ändringen av det avsedda ändamålet har på genomförandet av planen och annan markanvändning samt på de egenskaper som krävs av byggnaden. En sådan ändring av ändamålet som förutsätter tillstånd är bland annat att en fritidsbostad börjar användas för permanent boende. Uppförandet av en stor detaljhandelsenhet skall anses ha ovan avsedd inverkan på markanvändningen, om inte området i detaljplanen särskilt har anvisats för detta ändamål.

För en byggnad som uppförs på platsen för viss tid kan tiden utsättas i bygglovet”
(Markanvändnings- och bygglagen 1999/132, § 125).

I en diskussion med en byggnadsinspektör i Pargas angående tillstånden för Nybergs verk var vi på väg mot att verket skulle kräva ett bygglov i och med att konstnären önskade installera en värmekälla i form av en kamin i sitt verk. Det är en av de faktorer som kan leda till krav på ett byggnadslov. Skulle konstnären ha insisterat på att installera en kamin av något slag, skulle det ha inneburit krav på skorsten, bättre ventilering och flera andra brandsäkerhetsrelaterade aspekter. Det skulle ha lett till att ytterligare personer skulle ha blandats in i processen på grund av att vissa åtgärder endast kan genomföras av sakkunniga.

”Den som ansöker om bygglov skall ha tillräckliga förutsättningar att genomföra projektet med hänsyn till dess svårighetsgrad samt ha tillgång till kompetent personal.” (Pargas stads ”Ansökan om bygglov/åtgärdstillstånd/anmälan”-Ifyllandet av Ansökan [...], punkt 5)

När idén med värmekälla slopades kunde vi återgå till att arbeta för ett åtgärdstillstånd. För en producent krävs det betydligt mindre resurser vad gäller kunskap, tid och pengar vid ansökan om åtgärdstillstånd än vid ansökan om bygglov.

3.2.2 Åtgärdstillstånd

Åtgärdstillståndet är steget ner från bygglov och medför inte lika många krav på ansökaren och övriga tillstånd. Tidigare nämnda lag (Markanvändnings- och bygglagen 1999/132) behandlar åtgärdstillstånd på följande vis (§126, mom. 1):

”I stället för bygglov kan för byggandet sökas åtgärdstillstånd för uppförande av sådana konstruktioner och anläggningar, till exempel master, cisterner och skorstenspipor, beträffande vilka avgörandet av tillståndsärendet inte till alla delar kräver den styrning som annars behövs vid byggande.

Åtgärdstillstånd behövs dessutom för uppförande och placering av sådana konstruktioner eller anläggningar som inte betraktas som byggnader, om åtgärden inverkar på naturförhållandena, markanvändningen på det omgivande området eller stads- eller landskapsbilden. Åtgärdstillstånd behövs också för andra åtgärder som ändrar en byggnads exteriör än sådana som kräver bygglov samt för lägenhetsarrangemangen i ett bostadshus. [...] Närmare bestämmelser om tillståndsplikt för de åtgärder som avses i 2 mom. utfärdas genom förordning.” (Markanvändnings- och bygglagen 1999/132, § 126)

Enligt denna text kan man tänka sig att många av de större platsspecifika verken skulle kräva åtgärdstillstånd. I CAA:s fall kunde vi föra en diskussion med aktuella byggnadsinspektörer och komma överrens om att det i många fall endast krävdes en skriftlig anmälan. Vem som fattar besluten om vilket tillstånd som krävs för ett projekt och vem som slutligen godkänner tillstånden tar jag upp senare i stycket Beslutsprocessen.

3.2.3 Skriftlig anmälan

Den formen av tillstånd CAA med konstnärer mest ansökte om var en så kallad godkänd skriftlig anmälan. Markanvändnings- och bygglagen (1999/132) säger som så om ”Användning av anmälningsförfarande” (§129, mom. 1):

”Kommunen kan i byggnadsordningen bestämma att byggande eller någon annan åtgärd av ringa betydelse och med ringa verkan kan utföras utan bygglov eller åtgärdstillstånd efter att en anmälan om saken har gjorts till kommunens byggnadstillsynsmyndighet.

Kommunens byggnadstillsynsmyndighet skall i stället för anmälan kräva att bygglov eller åtgärdstillstånd söks, om detta är nödvändigt med tanke på det allmänna intresset eller grannarnas rättsskydd. Byggnad eller någon annan åtgärd kan inledas, om inte byggnadstillsynsmyndigheten inom 14 dagar från mottagandet av anmälan har krävt att tillstånd skall sökas för det anmälda projektet.

Närmare bestämmelser om anmälningsförfarandet utfärdas genom förordning.”(Markanvändnings- och bygglagen 1999/132, § 129)

Efter att en skriftlig anmälan har lämnats in till byggnadstillsynsmyndigheten har myndigheten alltså 14 dagar på sig att reagera. Anmälan är godkänd om myndigheten inom dessa 14 dagar inte har reagerat genom att kräva att det ansöks om tillstånd.

3.3 Ansökan

I detta kapitel kommer jag att ta upp olika punkter som hänför sig till tillståndsansökan, ansökningsblanketten och begrepp gällande dessa. Jag kommer att behandla viktiga begrepp och tar upp de olika kraven och bilagorna i den kronologiska ordning som jag upplevde att jag behövde informationen i och med tillståndsprocesserna inför Contemporary Art Archipelago (CAA).

Tillstånden fås genom ansökan. Förutsättningarna för en beviljat tillstånd är en korrekt ansökan med alla nödvändiga utlåtanden, dokument m.m. bifogade. I Pargas används samma ansökningsblankett för alla tillstånd. Alla blanketter och anvisningar finner man på Pargas stads hemsida. På hemsidan hittar man också information om alla kostnader som tillstånden för med sig.

Själva blanketten (se bild X bild på blanketten) är en dubbelsidig A3 vikt som en A4:ns häfte, av vilka två sidor är själva ansökan och två sidor fylls av instruktioner om ifyllandet och krav på bilagor, kartor m.m.

I ansökan finns det punkter som behandlar bl.a. sökande, byggplatsen, byggnaden, åtgärden och behörigheten av anlita personal. I följande stycken finna en redogörelse för de nämnda punkterna och jag inleder med den information som är en förutsättning för en godkänd ansökan och en av de viktigaste aspekterna att komma ihåg: ägaren står alltid som sökande.

3.3.1 Ägare = sökande

En viktig förutsättning är fastighetsägarens (markägarens) tillstånd. Se kapitel 3.3.2 Lagfartsbevis för definition av "lagfart" och "fastighet". Alla tillståndsansökningar bör skrivas under av fastighetsägaren/ägarna. En fastighet kan ägas av en eller flera privatpersoner, företag, föreningar, stat, kommun m.fl. I vissa situationer kan en annan part än ägaren/ägarna ha användar- eller bestämmanderätt (besittningsrätten) över fastigheten eller igen delar av den, dessutom kan fastigheter även vara utarrenderade, alltså uthyrda åt en annan part. Detta leder till att det inte alltid är den faktiska ägaren som har rätt att skriva under tillståndsansökan. Om någon annan part har besittningsrätt framgår det ur ett arrendekontrakt. I situationer där det finns många ägare har de ofta löst situationen med att någon har fullmakt att handha ärenden som angår fastigheten. I CAA:s tillståndsprocesser bad vi ofta om att få en fullmakt (se bilaga 2) att handha tillståndsärendet gällande specifika tillståndsprocesser. Detta underlättade processen ur en administrativ synvinkel, i och med att ägarna inte fanns i närheten och det rådde tidsbrist. Innan en ägare skrev under en fullmakt fick denna se alla dokument, ritningar och övriga utlåtanden som krävdes för respektive tillstånd. Ägaren informerades om projektet och vilka verkningar det och verket eventuellt kan ha på platsen. Exempelvis krävde delar av Alfredo Jaars verk fastsättning i marken, vilket då innebar borring i bergsgrunden på de platserna.

Om fullmakt används är det skäl att utreda om fullmakten behöver vittnen.

En viktig punkt att komma ihåg är att oberoende av om organisationen (eller dylikt) du jobbar för har fullmakt att handha tillståndsärendet för verket är det ändå uppgifterna för den som besitter markområdet (alltså ägaren enligt lagfartsbeviset eller användarrättsinnehavarens enligt arrendekontraktet) som skall fyllas i under punkt 2 ("Sökande") på ansökningsblanketten (se bilaga 1).

3.3.2 Lagfartsbevis

Fastighetsägarens tillstånd är som tidigare nämnt en viktig förutsättning. Om man känner till ägaren kan det vara skäl att i ett tidigt skede ta kontakt och höra sig för om det finns en möjlighet att placera verket på dennes ägor. Om ägaren är okänd kan informationen beställas av den aktuella byggnadstillsynsmyndigheten och i vissa fall av lantmäteriverket. Utgångspunkten i en ansökan är Lagfartsbeviset, alltså ett av

byggnadstillsynsmyndigheten utskrivet och verifierat dokument där fastighetens alla uppgifter och ägarförhållanden framgår. En fastighet är i detta fall inte en byggnad utan något som i folkmun kallas tomt. Terminologicentralen definierar fastighet som:

”egendom som består av avgränsat mark- eller vattenområde och som är upptagen i eller skall upptas i fastighetsregister såsom en självständig rättslig enhet” (TEPA - Terminologicentralen TSK:s termbank)

Alltså är en fastighet ett avgränsat område som är registrerat som ett enhetligt område, det som ofta i folkmun kallas tomt eller ägor.

Ur lagfartsbeviset framgår även annan information som behövs inför ansökan, så som tomtens areal.

3.3.3 Fastighetsbeteckning

Fastighetsbeteckning är ett viktigt begrepp. Fastighetsbeteckningen kan hittas på lagfartsbeviset och är en rad siffror, indelade i fyra grupper. Fastighetsbeteckningen är en kod som berättar exakt var platsen ligger. Den första gruppen med siffror representerar kommunen, följande byn, och de två sista tomtens nummer. Exempelvis är Pargas kod 445 och byn Rumar i Korpo har koden 640. Då skulle fastighetsbeteckningen för en tomt i Rumar vara 445-640-XXX-XXX. X:en står som sagt för tomtens nummer och de kan variera mellan en och tre siffror per grupp.

Fastighetsbeteckningen behövs då man fyller i ansökningsblanketten och punkten om byggplatsen.

3.3.4 Platsen och verket

För att kunna kontakta ägare och föra processen vidare behöver du känna till platsen, ha en bra motivering och eventuellt ett par alternativa placeringar på platsen. Ritningar på verket kan också vara en fördel. Ritningarna måste i vilket fall som helst ingå i ansökan och för att minska risken att det uppstår problem i ett senare skede bör man visa ritningarna även för ägaren, helst så tidigt som möjligt. Jag återkommer i ett senare kapitel till ritningarna.

Information om byggplatsen och ”byggnaden” är en viktig punkt i ansökningsblanketten. Hur noggrant den punkten bör fyllas i kan man diskutera med aktuell byggnadsinspektör. Mer information om platsen så som dess planläggning och hurudan byggrätt det finns på

byggplatsen kan man få från byggnadstillsynsmyndigheten, om detta krävs och ägaren själv inte har informationen tillhands.

Förutom plasten är det viktigt att känna till "byggnadens", det vill säga verkets, dimensioner. Vilken är ytan och volymen, alltså hur mycket plats på marken tar verket och vilka är dess övriga mått?

I punkt 4 ("Åtgärd") på ansökningsblanketten bör man fylla i vilken den tilltänkta åtgärden är. Vad är det som skall uppföras eller åtgärdas och vilket ändamål kommer det uppförda att ha? I Contemporary Art Archipelagos och Nybergs fall handlade det om ett tillfälligt åtgärdstillstånd under viss tid för en tillfällig byggnad för att tillfälligt användas som arbetsutrymme och utställningslokal i ett konstprojekt. Som det framgår var verket i form av en byggnad, som endast tillfälligt skall uppföras för att sedan demonteras och flyttas bort från platsen. Användningen av ordet "tillfällig" var en uppmaning av byggnadsinspektören. Övriga tillstånd som ansöktes för CAA:s del handlade om anmälningar av uppförande av tillfälliga konstruktioner för en viss tid, eftersom verken inte hade dimensioner som liknade byggnader och inte heller skulle användas på liknande sätt.

3.3.5 Ritningar och behörig personal

För ansökan behövs ritningar av olika slag och oberoende av tillståndets art krävs byggnadsritningar och situationsplaner. Byggnadsritningar är de ritningar av vilka framgår själva "byggnadens", alltså verkets dimensioner från alla behövliga vinklar.

Situationsplanerna är de ritningar som visar var verket placeras på den tilltänkta plasten. Dessa ritningar bör göras av en person med lämplig behörighet. Huruvida en person har lämplig behörighet avgörs av byggnadstillsynen och i Pargas är det byggnadsinspektörerna som har rätt att fatta beslutet. De grundar sitt beslut på det som föreskrivs i lagen.

Då det är fråga om byggnadslov krävs det en huvudprojekterare och en ansvarig arbetsledare. Men eftersom konstverk sällan är i den storleken att det krävs byggnadslov, väljer jag att endast ta upp kraven för projekt som behöver åtgärdstillstånd. I fall av åtgärdstillstånd för verket krävs troligen endast en ansvarig arbetsledare. Detta kan vara densamma som gjort upp ritningarna om denna har behörighet för båda. I Contemporary Art Archipelago projektet gällande Nybergs verk hade vi en och samma person som gjorde

ritningarna och som fungerade som ansvarig arbetsledare. Pargas stads Byggnadstillsyn skriver i sin broschyr "Bästa småhusbyggare!" att:

"Vid byggnadsarbete som kräver tillstånd skall det finnas en person som är ansvarig för utförandet av arbetet och dess kvalitet och som leder byggnadsarbetet och ser till att det utförs i enlighet med bestämmelserna och föreskrifterna om byggandet samt det beviljade tillståndet och god byggnadssed. Byggnadsarbeten får inte inledas eller fortsättas, om projektet inte har en ansvarig arbetsledare som godkänts av byggnadstillsynsmyndigheten. [...] Den ansvariga arbetsledaren beställer de syner som föreskrivs i bygglovets och närvarar vid synerna [...]" (Pargas stad Byggnadstillsynen)

I texten ovan nämns syner, vilka är obligatoriska tillfällen då en byggnadsinspektör besöker byggplatsen och inspekterar byggnaden. Krav på syner varierar beroende på tillståndets art.

För att finna behörig personal finns det företag, olika föreningar och sammanslutningar man kan vända sig till.

3.3.6 Kartutdrag

Till tillståndsansökan bör bifogas förutom de tidigare nämnda ritningarna även kartutdrag. Dessa får vara högst ett år gamla och kan beställas från byggnadstillsynsmyndighetens kundtjänst. Återigen beror kraven på tillståndets art, men i vilket fall som helst krävs utdrag ur planen (gällande general-, detaljplan eller dylik) med ett stycke teckenförklaring och utdrag ur FDS-kartan (Fi. KTJ). FDS står för Fastighetsdatasystemet. På kartan som är ett utdrag ur planen framgår planläggningen av området där fastigheten är placerad, alltså vilken plan som gäller för den plats som valts. FDS-kartan visar fastighetens gränser.

3.3.7 Grannar

I vissa fall bör grannar informeras och höras officiellt innan tillståndet godkänns av byggnadstillsynsnämnden. Det är skäl att kolla upp saken med den aktuella byggnadsinspektören innan man lämnar in ansökan för att spara tid. Detta sker genom en blankett, som i Pargas heter "Anmälan om att projektet anhängiggjorts, utredning om hörande av granne och vid behov om grannens medgivande" (se bilaga 3). Blanketten bifogas till ansökan. Byggnadsinspektören avgör med stöd av lag och förordning om projektet kräver att en eller fler grannar behöver informeras, höras eller ge sitt medgivande. På blanketten fylls i information om byggplatsen, sökande och åtgärden,

alltså vad som skall göras och varför. Grannen fyller sedan i relevanta punkter, beroende på kravet. Då grannar bör höras eller ge sitt medgivande bör de få ta del av ansökningsblanketten och de aktuella ritningarna. I regel bör grannar höras i situationer då det krävs åtgärdstillstånd.

3.4 Kostnader

Tillståndsprocessen medför kostnader. Förutom kostnader för kompetent personal eller kompetenta ritningar tillkommer kostnader för själva tillstånden, kartutdrag och syner.

I Pargas kostar exempelvis ett åtgärdstillstånd 110€ och därtill 1€/m² enligt byggnadens yta. En anmälan är billigare och kostar endast 65€. Om en ansvarig arbetsledare behöver godkännas kostar det 35€. Kartutdrag kostar också beroende på omfattningen, kartor för bygglov kostar t.ex. 70€. Dessa priser är tagna från Pargas stads hemsida (17.04.2012). Information om kostnaderna fås av aktuell byggnadstillsynsmyndighet. Taxorna har fastställts av Pargas kommunfullmäktige.

3.5 Beslutsprocessen

”Kommunens byggnadstillsynsmyndighet är byggnämnden. Under denna lyder byggnadstillsynsenheten. I förvaltningsstadgan för Väståboland stadgas om delegering av beslutanderätt.” (Väståbolands stads byggnadsordning, s. 5)

I enlighet med Pargas stads förvaltningsstadga har byggnadsinspektören beslutanderätt i tillståndsärenden som berör byggnadslov för bostadshus och parhus, åtgärdstillstånd och anmälningar. Detta gäller om byggnaden eller konstruktionen faller innanför de ramar som kan kallas normala. Inspektören avgör om tillståndet behöver behandlas på nämndnivå. Inspektören kan även bevilja rätt att påbörja arbetet innan bygglovet vunnit laga kraft och har dessutom rätt att godkänna ansvarig arbetsledare och planerare. Alla bygglov för större bostadshus än parhus, industribyggnader och dylikt bör godkännas av nämnden.

3.6 Övriga utlåtanden och samtycken

I inledningen nämnde jag att det även kan krävas övriga tillstånd, utlåtanden och samtycken.

Dessa kan krävas av byggnadstillsynsmyndigheten innan ansökningsprocessen inleds eller under processen. I skärgården där Contemporary Art Archipelago (CAA) var placerat finns

det bl.a. en nationalpark, många fredade djur-, fågel och växtarter och en livlig frakt- och båttrafik. Alla dessa aspekter kan inverka på behov av extra utlåtanden och tillstånd. I styckena 2.4.3 Väståbolands stad – Pargas stad och 2.4.4 Skärgårdsområdets särdrag framgår flera av dessa.

För att CAA exempelvis skulle få tillstånd att uppföra Alfredo Jaars verk (se bild X bild på verket/ritning, och Y karta) behövde vi ett samtycke från Trafikverket/Åbo farledsenhet att de inte motsatte sig placeringen av verkets texttavlor. Alltså granskade de placeringen av texttavlor samt deras dimensioner och konstruktioner och kom fram till att de inte var till fara för frakt- och båttrafiken eller hindrade sikten av befintliga sjömärken. Detta samtycke fick vi genom diskussion med aktuell tjänsteman och genomgång av kartor och ritningar.

Närings-, trafik-, och miljöcentralen trafikavdelning kan också vara en avgörande samarbetspart i uppförande av konstruktioner nära vägar. Oberoende vem som äger marken har de bestämmanderätt över ett visst meterantal från vägens mittlinje. Ofta handlar det om 20 meter. Det betyder att om vill du sätta upp skyltar för en längre tid eller placera ett verk vid vägkanten är det skäl att ta kontakt med dem.

”Om du vill sätta upp ett informationsmärke, ett anslag eller en reklamannons vid vägen behöver du alltid ett tillstånd från Närings-, trafik-, och miljöcentralen (ELY-centralen).” (Närings-, trafik-, och miljöcentralens hemsida)

I fallet CAA var det exempelvis båttrafik som medförde att det krävdes övriga utlåtanden för att tillstånden skulle kunna godkännas. Om ett verk placerades i stadsmiljö, skulle det finnas andra aspekter att ta i betraktande. I städer finns det oftare en livligare trafik bestående av såväl fotgängare, cyklister som bilister. Då blir frågor kring deras säkerhet och trafikflödets smidighet mer aktuella. Du kan i diskussion med byggnadsinspektören komma fram till vilka aspekter som kan vara gällande för just ditt verk och den placering du valt.

3.7 Tidsanvändning och byråkrati

En viktig aspekt att ta i betraktande vid inledande av vilken som helst tillståndsprocess är tiden. I en tillståndsprocess är det ofta många personer inblandade, byggnadsinspektörer, planerare m.fl. och alla har sina egna tidtabeller och övriga arbetsuppgifter. Ett godkänt tillstånd är inget du införskaffar på en vecka, om du startar från endast en idé. Tiden som

krävs för att få ett godkänt tillstånd påverkas även av aspekter oberoende av dig och därför är det skäl att utföra ett noggrant förarbete och vara medveten om tidsramarna.

Byggnadstillsynen arbetar ofta efter ett visst mönster, då t.ex. endast vissa dagar är utsatta som besöksdagar och andra dagar är vigda åt syner eller beslut. Dessutom bör tillståndet vinna laga kraft innan arbetet på platsen får inledas.

Det är skäl att i tidigt skede ta kontakt och under processen vara i kontakt med byggnadstillsynen och reda ut vilka alla krav det finns för att tillståndet skall beviljas. Vilka blanketter bör fyllas i, vilka övriga dokument, utlåtanden och samtycken behövs? Se till att du har alla behövliga dokument och bifoga dem genast vid inlämnandet av ansökan. "Byggnämnden och byggnadsinspektörerna behandlar inte ofullständiga handlingar." (Pargas stads "Ansökan om bygglov/åtgärdstillstånd/anmälan")

3.8 Goda råd!

- Ha information om projektet och verket lättillgängligt, både till pappers och elektroniskt format – kan din information.
 - Kom ihåg vem som skall läsa materialet och utforma det därfter.
 - Var klar och tydlig i all din kommunikation.
- Börja med att ta kontakt med aktuell byggnadstillsynsmyndighet så fort du vet i stora drag var verket skall placeras.
 - Ägarens muntliga medgivande vid detta skede är till fördel. Om ägaren ännu är okänd – skaffa informationen via byggnadstillsynsmyndigheten.
- Kontakta ägare, ha gärna preliminära ritningar tillhands.
 - Ägarens skriftliga tillstånd i ett tidigt skede är alltid en fördel, detta kan ordnas med t.ex. en fullmakt (se bild X (exempel på fullmakt))
 - Kom dock ihåg att ägaren bör få se ritningar, ifylld ansökningsblankett och veta exakt vad ett samtycke innebär, vilket gör att hon kanske väljer att först i ett senare skede underteckna.
- Till ett första möte med ägare eller byggnadstillsynsmyndighet lönar det sig ha med sig information om hela projektet, om själva verket och en god motivering för valet av plats.

- Diskutera med aktuell byggnadsinspektör vilket tillstånd verket kommer att kräva, huruvida övriga samtycken eller utlåtanden kan behövas och bekanta dig med själva blanketten och ställ frågor om något är oklart.
- Kontakta behörig personal om dessa inte redan är inkopplade.
 - Behövs en behörig arbetsledare eller planerare? Se att dessa blir godkända av byggnadstillsynsmyndigheten.
- Låt göra slutgiltiga byggnadsritningar och situationsplaner enligt behov; dessa bör vara korrekta och gjorda enligt anvisningar från byggnadstillsynsmyndigheten.
- Kontakta grannar vid behov.
 - Ha ritningar och övrig information tillhands.
- Skaffa kartpaket från byggnadstillsynsmyndigheten.
- Fyll i ansökningsblanketten noga enligt anvisningar
 - Ägaren/den som besitter markområdet står ALLTID som "Sökande" - du behöver dennes/denna (person)uppgifter!
 - Om t.ex. ansvarig arbetsledare krävs bör även denna fylla i och underteckna punkten om behörig personal.
- Se att du har alla bilagor som krävs.
- Glöm inte underskrift!

Källor

Kwon, M. (2005), En plats efter en annan. Anteckningar om det plats specifika. Ingår i: Konstfack, konsthögskolan i Malmö, Konsthögskolan i Umeå, Kungliga Konsthögskolan, *Skriftserien Kairos, Nummer 10 Minimalism och postminimalism*, s. 201-233. Lund: Raster förlag

Laine, R. (1999), *Den nya markanvändnings- och bygglagen Handbok*. Helsingfors: Finlands kommunförbund, Kommunförbundets tryckericentral.

Merriam, S.B. (2006), *Fallstudie som forskningsmetod*. Lund: Studentlitteratur.

Contemporary Art Archipelago <http://www.contemporaryartarchipelago.fi/> (hämtat 17.04.2012)

Förvaltningsstadga för Väståbolands stad. Justerad 8.2.2011.

Landskapsplan (Varsinais-Suomen liitto). http://www.varsinais-suomi.fi/index.php?option=com_content&view=article&id=147%3Amaakuntakaava&catid=77&Itemid=293&lang=sv (hämtat 17.04.2012)

Markanvändning- och bygglag 5.2.1999/132 www.finlex.fi (hämtat 17.04.2012)

Närings-, trafik- och miljöcentralen. *Informationsmärken, meddelanden och reklam vid vägar*. <http://www.ely-keskus.fi/swe/Trafik/Tillst%C3%A5nds%C3%A4renden/Informationsmarkemeddelandeno chreklamvidvagar/Sidor/Informationsmarkenmeddelandenochreklamvidvagar.aspx> (hämtat 17.04.2012)

Pargas stads Miljöavdelningen (2012). *Bästa småhusbyggare!* Pargas: Miljöavdelningen.

Pargas stad. *Byggnadstillsynstaxor*. http://www.pargas.fi/web/byggare/sv_SE/taxor/ (hämtat 17.04.2012)

Pargas stad. *Kartor över byggprojekt*. http://www.pargas.fi/web/byggare/sv_SE/kartor/ (hämtat 17.04.2012)

Skärgårdshavets biosfärområde: *Naturen*.

<http://www.skargardshavetsbiosfaromrade.fi/index.php/maenniskan-a-naturen/naturen>
(hämtat 17.04.2012)

Stiftelsen Åbo 2011. *Åbo 2011-fakta (läget 16.12.2011)*. <http://www.turku2011.fi/sv/abo-2011-fakta> (hämtat 17.04.2012)

Stiftelsen Åbo 2011. *Åbos utnämning till Europas kulturhuvudstad 2011 bekräftades (publicerad 16.11.2007, på denna plats 28.09.2008)*

<http://www.turku.fi/Public/default.aspx?contentid=105729&nodeid=14281> (hämtat 17.04.2012)

Stiftelsen Åbo 2011. *Stiftelsen Åbo 2011*. http://www.turku2011.fi/sv/s/stiftelsen-abo-2011_sv (hämtat 07.05.2012)

Terminologicentralen TSK rf <http://www.tsk.fi/tepa/netmot.exe?UI=svgr&height=161>
(hämtat 17.04.2012)

Väståboland Byggnadsordning. Godkänd 16.11.2009.

Väståbolands stad Förvaltningsavdelningen. *När behövs bygglov?* Väståboland:
Förvaltningsavdelningen.

Bilaga 1: Pargas stads "Ansökan om bygglov/åtgärdsstillstånd/anmälan.

		PARGAS SKÄRGÅRDSSTADEN		PARAINEN SAARISTOKAUPUNKI			
☐ ANSÖKAN OM BYGGLOV MBL 125§ ☐ ANSÖKAN OM ÅTGÄRDSTILLSTÅND MBL 126§ ☐ ANMÄLAN MBL 129 § BESLUTET GES PÅ: ☐ Svenska ☐ Finska		Ankomstdatum		Diariennr			
		Datum för beslut		§			
		Lovet i kraft					
		Partiell slutsyn		Slutsyn			
1. Byggplats	Stadsdel/by		Lägenhetens namn/kvarteretsnr		Lägenhetens nr/tomtens nr	Tomtens areal m ²	
	Adress till tomten eller byggnadsplatsen						
	Tomten/byggnadsplatsen är						
	☐ Obebyggd ☐ Delvis byggd ☐ Rivningsbyggnader på tomten (separat rivningsanmälan!)				Tillåten byggrätt m ² våningsyta	Huvudbyggnad	Ekonomibygnader
				Utnyttjad byggrätt m ² våningsyta			
				Rivningsbyggnadernas m ² våningsyta			
1.1 Nybyggnadens uppgifter	Bruttoyta m ²	Våningsyta m ²	Täckt terrass m ²	Volym m ³	Antal våningar	Antal bostäder	Ansökan förutsätter rivning av gamla byggnader/konstruktioner ☐ Ja ☐ Nej
	Planläggningsläge ☐ detaljplan ☐ delgeneralplan/stranddetaljplan, vilken ☐ oplanerat ☐ byggförbud (§)						
2. Sökande	Namn				Telefon		Signum / FO-nummer
	Adress				E-post		
3. Fakturering	Namn				Adress		
4. Åtgärd	Bygg- eller åtgärdsobjekt						
	☐ Uppförande av byggnad (ny byggnad) ☐ Renoverings- eller ombyggnadsarbete som kan jämföras med uppförande av byggnad ☐ Tillbyggnad eller utökning av sådant utrymme som inverkar på våningsytan ☐ Renoverings- eller ombyggnadsarbete som påverkar säkerheten eller hälsoförhållandena ☐ Ändring av byggnads eller byggnadsdels användningsändamål ☐ Ansökan om förlängning av det befintliga bygglov, upphör att gälla ☐ Annan åtgärd						
	Åtgärd, vilken, kort redogörelse för den planerade åtgärden						
	Har byggnadsinspektören besökt byggplatsen i planeringskedet? ☐ Ja datum ☐ Nej				Har byggnadsinspektören tagit del av skisserna under planeringskedet? ☐ Ja datum ☐ Nej		
	Byggnadens ändamål				Byggnadens brandklass ☐ P1 ☐ P2 ☐ P3		
5. Behörighet hos den personal som sökande anlitar	Huvudprojekterare			Utbildning		Planeringsuppgiftens svårighetsgrad	
	E-post			Telefon		Erfarenhet, år	
	Jag förbinder mig till att enligt med MBL ansvara för att utformningen som helhet och dess kvalitet., MBL 120 §, MBF 48 §						
	Ort och datum, underskrift och namnförtydligande						
	Ansvarig arbetsledare			Utbildning		Planeringsuppgiftens svårighetsgrad	
	E-post			Telefon		Erfarenhet, år	
Jag förbinder mig som ansvarig arbetsledare att leda ovannämnda arbete, MBL 122 §, MBF 73 §						Har tidigare godkänts för motsvarande uppgifter i Pargas ☐	
						Ort och datum, underskrift och namnförtydligande	

	Byggnadsplanerare		Erfarenhet, år	Grundplanerarens		Erfarenhet, år	
	E-post	Telefon		E-post	Telefon		
	VVS-planerare		Erfarenhet, år	-planerare		Erfarenhet, år	
	E-post	Telefon		E-post	Telefon		
6. Vatten-försörjning, avlopp och avfalls-hantering	Vattenanskaffning						
	Avledning av avloppsvatten						
	Avledning av regn- och dräneringsvatten						
	Avfallshantering						
7. Ytterligare uppgifter ges av	Ytterligare uppgifter ges av nedannämnda ombud som har rätt att komplettera handlingarna på den sökandes vägnar						
	Namn			Yrke			
	Adress/E-post			Telefon			
8. Tillkännagivande MBL 133 §	☐ Den sökande har underrättat grannarna om ansökan för lov eller tillstånd, bilaga nr ☐ Vi ber myndigheterna sköta tillkännagivandet (den sökande faktureras enligt gällande taxa) ☐ Den sökande har satt upp ett meddelande om byggprojektet vid byggplatsen, datum						
	9. Undantag	☐ Miljöcentralens undantag, bilaga nr lagakraft, datum ☐ Miljönämndens undantag, bilaga nr lagakraft, datum ☐ Mindre undantag					
10. Bilagor (närmare uppräknig i anvisningarna)		Skall finnas i alla ansökningar			I ansökan om bygglov och vid behov i andra ansökningar		
		☐ 1. Utredning om besittningsrätten till byggnadsplatsen (lagfart)			☐ 7. Hörande av granne st		
	☐ 2. Fullmakt (vid behov)			☐ 8. Utredning av byggnadsplatsens grundläggnings- och grundbottenförhållanden			
	☐ 3. Kartutdrag			☐ 9. RH1-blankett			
	☐ 4. Situationsplan, 3 ex. (ej vid fasadändring)			☐ 10. Utredning om projekterare som den sökande har tillgång till			
	☐ 5. Övriga ritningar 3 ex.			☐ 11. Ansökan om ansvarig arbetsledare			
☐ 6. Färgsättningsplan (eller anges i fasadritningarna)			☐ 12. Ansökan om ansvarig fva-arbetsledare				
☐			☐ 13. Plan för avloppssystemet				
11. Ytterligare uppgifter (vid behov)							
12. Underskrift	Ort och datum			Sökande eller ombudets underskrift och namnförtydligande			

IFYLLANDET AV ANSÖKAN FÖR LOV ELLER TILLSTÅND

119 § Omsorgsplikt vid byggande

"Den som påbörjar ett byggprojekt skall se till att byggnaden planeras och byggs i enlighet med bestämmelserna om byggande samt det beviljade tillståndet."

1. Byggplats, ifylls alltid

Uppgifterna om byggplatsen antecknas så som de uppges i officiella handlingar. Byggplatsen specificeras genom att anteckna stadsdelens eller byns namn, kvarterets eller hemmans namn och nummer samt tomtens eller skiftets nummer.

Tomtens eller byggplatsens fullständiga adress uppges. Den utnyttjade byggrätten på tomten eller på byggplatsen samt den tillåtna byggrätten uppges. Eventuell byggrätt för huvudbyggnad samt byggrätt för ekonomibyggnader uppges separat.

Planläggningsläget och planens namn anges.

1.1 Nybyggnadens uppgifter, ifylls alltid

Uppgifterna om byggplatsen antecknas så som de uppges i bygglovsritningarna.

2. Sökande, ifylls alltid

Endast byggplatsens innehavare eller ägare kan vara sökande/anmälare. T.ex. en delägare i ett bostadsbolag eller en hyresgäst kan inte vara sökande.

3. Fakturering, ifylls alltid

Med faktureringsadress avses den adress till vilken den sökande önskar att beslutshandlingarna och fakturan över de avgifter som bärs upp i samband med bygglovansökan skall sändas.

4. Åtgärd, ifylls alltid

De åtgärder som kan vidtas med åtgärdstillstånd eller anmälan har angetts i markanvändnings- och bygglagen och Västabolands stads byggnadsordning.

Även för en grundlig renovering av byggnaden så att byggnaden efter renoveringen motsvarar en ny byggnad förutsätter alltid bygglov. Ett bygglov förutsätts alltid även för ändring av ändamål, t.ex. om man gör om klädkammaren till bastu.

Byggnadens ändamål skall alltid nämnas.

Vid ansökan om lov för tillbyggnad skall man här uppges endast uppgifterna beträffande storlek för tillbyggnadens del. Uppgifterna beträffande våningsyta för de befintliga byggnadernas del har uppgetts redan under punkt 1.

5. Behörighet hos den personal den sökande anlitat, ifylls vid ansökan om bygglov och vid behov vid ansökan om åtgärdstillstånd

Den som ansöker om bygglov skall ha tillräckliga förutsättningar att genomföra projektet med hänsyn till dess svårighetsgrad samt ha tillgång till kompetent personal.

Vid utformningen av byggnaden skall det finnas en kompetent person som ansvarar för utformningen som helhet och dess kvalitet och som ser till att projektbeskrivningen och specialbeskrivningarna utgör en helhet som uppfyller de krav som ställs på den (*huvudprojekterare*). MBL 120 §

Också en person som inte har examen inom byggbranschen, men som med hänsyn till byggobjektets eller projekteringsuppgiftens art och omfattning kan anses ha tillräckliga kunskaper får planera en byggnad som avses i åtgärdstillståndet eller anmälan då projekteringsuppgiften till sin svårighetsgrad skall betraktas som ringa. (MBF 48 §, 1–3)

6. Vattenförsörjning, avlopp och avfallshantering, ifylls vid ansökan för bygglov

Här antecknas hur man har planerat ordna anskaffning av vatten, avledning av avlopp samt hämtning, förvaring och avlägsnande av avfall. I glesbygden skall alltid en separat plan för avledning av avloppsvatten göras. I planen bifogas en detaljerad situationsplan av vilken placeringen av avloppsbehållarna och eventuell infiltrationsbädd framgår samt sektionsritning över hela avloppsanläggningen.

7. Ytterligare uppgifter ges av, ifylls alltid

Sökande kan ange vem (huvudprojekterare, specialprojekterare, ansvarig arbetsledare) som ger ytterligare uppgifter och eventuella kompletterande utredningar samt kompletterar och korrigerar ansökningshandlingarna och planerna.

8. Tillkännagivande, ifylls vid ansökan om bygglov och vid behov vid ansökan om åtgärdstillstånd

Då man hört grannarna och bifogat en utredning om detta i ansökan, antecknas det här. Då den sökande önskar att myndigheten hör grannarna, faktureras den sökande separat enligt gällande taxa.

Samtidigt skall man även vid byggplatsen på ett lämpligt sätt meddela om att projektet är anhängiggjort.

9. Undantag, ifylls vid behov

Undantag som miljöcentralen eller miljönämnden beviljat försedda bifogas ansökan om bygglov.

Ifall genomförandet av byggnadsplanen enligt ansökan om bygglov förutsätter mindre undantag från bestämmelser, förbud eller andra begränsningar som gäller byggande, bör undantagen klargöras och de skäl anföras med vilka undantaget motiveras.

10. Bilagor, ifylls alltid

Bilagorna 1–6 skall bifogas alla ansökningar. En separat situationsplan behövs inte vid fasadåtgärder.

Färgsättningsplanen kan även ingå i fasadritningen som färgprov och med två färgsatta fasader.

Vid ansökan om åtgärdstillstånd bedöms separat för varje tillstånd vilka av bilagorna 7–12 behövs. Därtill kan andra behövliga bilagor tilläggas här.

11. Ytterligare uppgifter, ifylls vid behov

Behövliga tilläggsuppgifter kan skrivas här. Tillexempel förhandsutlåtanden.

12. Underskrift

Byggplatsens samtliga ägare ska alltid underteckna ansökan och namnet bör förtydligas.

ANSÖKAN OM BYGGLOV, ANSÖKAN OM ÅTGÄRDSTILLSTÅND, ANMÄLAN

Byggnämnden är byggnadsinspektions myndighet i Pargas. Byggnämnden sammanträder cirka en gång i månaden på angivna dagar. Ansökningarna bör tillställas byggnadstillsynen tre veckor före byggnämndens sammanträde.

Byggnadsinspektörerna strävar efter att ge sina beslut varje vecka och dessa sätts upp på anslagstavlan på fredagar.

Byggnämnden och byggnadsinspektörerna behandlar inte ofullständiga handlingar.

Handlingar som behövs vid ansökan om bygglov, åtgärdstillstånd och anmälan

Bostadshus, industri- och allmänna byggnader

1. BLANKETTER

- Ansökningsblanketter, 2 ex., vilka undertecknats av byggplatsens samtliga ägare. Företag eller föreningar skall tillfoga ett utdrag ur handels- och föreningsregistret och kopia på styrelseprotokollet.
- Byggprojektmålan (RH1), 1 exemplar
- Ansökningsblanketter för ansvarig arbetsledare, 2 ex., personen bör ha minst byggmästarutbildning, om personen tidigare har godkänts för motsvarande uppgift som ansvarig och lämnat kopia på betyg, räcker det med förbindandet i ansökningsblanketten.
- Ansökningsblanketter för FVA-arbetsledare, 2 ex.
- Utredning för byggplatsens grundläggnings- och grundbottenförhållanden.
- Hörande av granne, namn och kvarter samt tomtnummer utsättes på situationsplanen (har tagit del av och godtagit bygglovsritningarna)
- Uträkning av värmeförlust, energiutredning och energi-intyg.

2. RITNINGAR

- Byggnadsritningar
- Situationsplaner 1:200–1:500, 3 ex.
- Byggnadsritningar 1:50–1:100, 3 ex., plan, sektion, fasader, färgprov på fasader eller färgsättning av två fasader
- sektionsritning av rökkanalen 1:20, 2 ex., uppifrån om man murat även vid genomföringen
- detaljer 1:20 2st mellan yttervägg och golv, yttervägg och tak samt fönster och dörr skärning
- fönsteryta, angiven i m² och %

Ritningarna bör uppgöras av en kompetent projekterare, de bör uppfylla de krav som ställs i Finlands byggbestämmelsesamling och de bör undertecknas av ansvarig projekterare.

3. KARTOR (högst ett år gamla)

Beställs från kundtjänst

- utdrag ur planen 1 st. och tecken- förklaringen (general-, delgenral-, strand- eller detaljplanekarta)
- utdrag ur KTJ-kartan
- utdrag ur flygkarta

Dessutom på stadsplanerat område

- tomtkarta 1st
- utdrag ur stadens fastighetsregister 1st.
- karta utvisande kommunaltekniska uppgifter (basuppgifter för uppgörande av situationsplan)

4. ÅTKOMSTHANDLINGAR (högst 6 mån. gamla)

- intyg över beviljad lagfart eller
- intyg över beviljad lagfart på stomlägenheten samt köpebrev eller legoavtal

5. PLAN FÖR AVLOPPSSYSTEMET

- Blankett för avledning av avloppsvatten
- Ur situationsplanen bör framgå placering av avloppet, slamavskiljarna och de slutna avloppsbehållarna, eventuella efterbehandlingssystem och utloppet, höjdskillnader, byggnader, tomtränser, egna och grannens hushållsvattenbrunnar, diken och strand. Närliggande byggnader på grannfastigheter inmärkas på situationsplanen
- Skärningsritningar 2 ex., En ritning över hela anläggningen i skala 1:200, vid behov en konstruktionsritning över markbehandlingsfältet i skala 1:50

6. ÖVRIGA HANDLINGAR

- På detaljplanerat område avtalsblankett för anslutning till vatten- och avloppsnätet
- Eventuellt tillstånd för väganslutning från Vägverket
- Geoteknisk undersökning
- Konstruktionsritningar för grunden, konstruktionsritningar, VVS-ritningar, ventilationsritningar i 2 ex., ifall omnämnts i bygglovet
- Förhandsanmälan om anslutning till elnätet
- Meddelande för allmänheten om byggprojektet vid byggplatsen
- Vid krav på skyddsrum bör 3 st. specialritningar samt anmälan om skyddsrum bifogas
- Eventuellt rivningslov eller anmälan

Bygglov: Fritidsbyggnad (under 4 mån. ibruk) eller ekonomibygnad
1A–F (D vid behov), 2A–B, (C,D vid behov), 3A–B 4, (5 och 6 vid behov)

Åtgärdstillstånd

1A,B (C-G vid behov), 2A och B, vad åtgärden gäller, 3 A-B, 4, (5 och 6 vid behov)

Åtgärdstillstånd, fasadändring

1A (C och F vid behov), 2B, vad åtgärden gäller, 3 A-C, 4

Anmälan

1A,(B), 2A, B, vad åtgärden gäller, 3 A-C, 4

Beslut som byggnämnden och byggnadsinspektörerna gett finns på stadens officiella anslagstavla i stadshuset.

Beslutet om lov eller tillstånd samt räkningen över de avgifter som indrivs sänds till den adress som den sökande uppgett, efter att besvärstiden löpt ut.

Bilaga 2: Exempel på en fullmakt

SAMTYCKE / FULLMAKT

Jag _____ ger mitt samtycke
(namn) (personnummer)

att projektet/organisationen _____ får placera ett konstverk på min fastighet:
_____ enligt överenskommelse och bifogade ritningar.

(fastighetsbeteckning)

Enligt överenskommelse kan verket uppföras efter _____ och skall flyttas bort
senast _____.
(datum) (datum)

Jag befullmäktigar _____ att skriva under
(namn) (personnummer)

tillståndshandlingar i detta ärende och även i övrigt att sköta tillstånds-/ anmälningens ärendet.

(namn och namnförtydligande)

(ort och datum)

(namn och namnförtydligande)

(ort och datum)

VITTNEN

(namn och namnförtydligande)

(ort och datum)

(namn och namnförtydligande)

(ort och datum)

Bilaga 3: Pargas stads "Anmälan om att projektet omhändiggjorts, utredning omhörande av granne och vid behov om grannens medgivande"

 		1G			
ANMÄLAN OM ATT PROJEKTET ANHÄNGIGGJORTS, UTREDNING OM HÖRANDE AV GRANNE OCH VID BEHOV OM GRANNENS MEDGIVANDE					
Skall inlämnas vid ansökan om lov (MBL 173 §, 133 §)					
1. Byggplats	Stadsdel/by	Lägenhetens namn/kvarterets nr	Tomtens nr	Tomtens yta m ²	
	Adress till tomten eller byggplatsen				
2. Sökande	Namn		Telefon		
	Adress		E-post/fax		
3. Åtgärd	Bygg- eller åtgärdsobjekt		Byggnadens ändamål		
	Byggnadens areal m ²	Våningsyta m ²	Volym m ³	Antal våningar	Antal bostäder
4. HÖRANDE AV GRANNE	☐ Vi har tagit del av den ____/____/____ daterade ansökan om bygglov/undantag/åtgärdstillstånd (onödigt alternativ stryks över) och av de ____/____/____ daterade situationsplanen/planritningarna/fasadritningarna.				
	Undertecknade har inget att invända mot ifrågavarande projekt. Detta intygar vi med våra underskrifter samt genom att anteckna godkännandet på bifogad situationsplan.				
☐ Vi framför följande anmärkningar med anledning av projektet: _____ _____					
5. GRANNENS MED- GIVANDE	Byggprojektet avviker från de fastställda bestämmelserna enligt följande:				
	_____ _____ _____				
☐ Vi har tagit del av och ger vårt samtycke till den ____/____/____ daterade ansökan om bygglov och de ____/____/____ daterade situationsplanen/planritningarna/fasadritningarna. Undertecknade har inget att invända mot ifrågavarande projekt. Detta intygar vi med våra underskrifter samt genom att anteckna godkännandet på bifogad situationsplan.					
☐ Vi framför följande anmärkningar med anledning av projektet: _____ _____					
6.	Namn (med tryckbokstäver)		Adress/telefon		
	Stadsdel/by	Lägenhetens namn/kvarterets nr	Tomtens nr		
	Ort och datum		Underskrift		

Anvisning: Den som ansöker om lov fyller i punkterna 1-3 samt redogörelsen för hur projektet avviker i punkt 5, grannen fyller i punkterna 4-6.

Bilaga 4: Mer information

FINLEX www.finlex.fi

Finlex är Finlands stats författningsdatabas på internet. *Markanvändning- och bygglagen* hittar du under Lagstiftning, Uppdaterad lagstiftning och med t.ex. sökordet "bygglov" (Markanvändning- och bygglag 5.2.1999/132 <http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1999/19990132>)

HANDBOK

Den nya markanvändnings-och bygglagen Handbok. En handbok som Finlands kommunförbund låtit göra när den nya lagen trädde i kraft 01.01.2000. Mer information om boken finner du i min källförteckning under Laine, R.

KOMMUNEN

Aktuell kommuns eller stads *byggnadsordning, förvaltningsstadga* och informationsbroschyrer finns oftast tillgängliga på kommunens hemsidor, om ej kan materialet fås hos kommunen. På kommunens hemsidor finna allt som oftast även information om byggnadstillsynsnämnden, dess kontaktuppgifter, kostnader och dylikt.

Näring-, trafik- och miljöcentralen (ELY-centralen) www.ely-keskus.fi

Information om vägområden och tillstånd som berör dessa, som t.ex. vägskyltning hittar du på Närings-, trafik- och miljöcentralens (ELY-centralen) hemsidor under rubriken Trafik och Tillståndsärenden. Under Trafik kan man även navigera vidare till trafikverkets hemsidor. Här kan du sedan hitta information om sjötrafik m.m.

